

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií, Katedra veřejné a sociální politiky

Bakalářská práce

2015

Lukáš Brožek

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií, Katedra veřejné a sociální politiky

Lukáš Brožek

Expertní kapacity politických stran v České republice v oblasti obranné politiky

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Lukáš Brožek**

Vedoucí práce: **PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

BROŽEK; Lukáš. *Expertní kapacity politických stran v České republice v oblasti obranné politiky*. Praha, 2015. Počet stran s. 47 Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra sociologie. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Vilém Novotný, Ph. D.

Abstrakt

Obranná politika není v široké veřejnosti příliš oblíbenou politikou. Je však jedním z nejdůležitějších mechanismů, který nám dovoluje žít naše životy v míru. Také proto je velmi důležité vědět, kdo určuje kterým směrem se obranná politika ubírá. Tato práce zkoumá, jaké expertní kapacity mají k dispozici politické strany v České republice v oblasti obranné politiky. Strany vybrané k výzkumu jsou: ČSSD, TOP 09 a KSČM. Práce vysvětluje, co je to obranná politika a dále se zabývá koncepty pracovní činnosti v oblasti veřejných politik a mírou analytické kapacity, kterou jsou zkoumány odborné komise zmíněných politických stran. Data byla v této práci získána studiem dokumentů politických stran a kvalitativními rozhovory se členy odborných komisí. V práci je porovnána míra analytické kapacity odborných komisí jednotlivých stran. Výsledky práce popisují, jak odborné komise fungují a jaký typ expertů v nich působí.

Abstract

Defense policy is not a very liked public policy in general public. However it is one of the most important mechanisms, that allows us to live our lives in peace. Also, it is very important to know, who determines the direction in which defense policy is going. This paper examines which expert capacities are available to political parties in Czech Republic in the field of defense policy. Parties selected for the research are: Social Democrats, TOP 09, and Communists. This paper explains, what defense policy is and then describes the concepts of policy work and policy analytical capacity, which examines expert committees of the mentioned political parties. Data in this paper were obtained by studying documents of political parties and through qualitative interviews with members of expert committees. Policy analytical capacity of expert committees of each political party is examined in this

paper. The results describe how expert committees work and what kind of experts work within them.

Klíčová slova

Obranná politika, expertní kapacity, politické strany, analytická kapacita v oblasti veřejných politik.

Keywords

Defense policy, expert capacities, political parties, policy analytical capacity.

Rozsah práce: 57 307

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně a použil pouze uvedené prameny a literaturu. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 25.5.2015

Lukáš Brožek

Poděkování

Děkuji především vedoucímu práce, PhDr. Vilému Novotnému, Ph. D., který mi poskytoval cenné rady a dostatek trpělivosti. Dále děkuji svým kolegům, kteří mi při realizaci výzkumu byli oporou.

**Institut sociologických studií
Projekt bakalářské práce**

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií
Katedra veřejné a sociální politiky

Předpokládaný název bakalářské práce:

Expertní kapacity politických stran v České republice v oblasti
obrané politiky

Řešitel: Lukáš Brožek

Ročník: Třetí

Obor: Sociologie a sociální politika

Konzultant: PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.

1. Náplň práce

Obranná politika je důležitou součástí bezpečnostního úsilí státu. Základními dokumenty jsou Bezpečnostní strategie České republiky 2011 (aktualizovaná z roku 2003), Obranná strategie České republiky 2012 (ta nahradila Vojenskou strategii ČR z roku 2008) a Bílá kniha o obraně vydaná v roce 2011. Od 1. ledna 2005 je Armáda České republiky plně profesionální, základní vojenská služba již tedy není povinná, čímž došlo ke snížení rozpočtu pro celou armádu a resort obrany.

V souvislosti s nákupem nové vojenské techniky je v posledních letech vedena kritika proti hospodaření ministerstva obrany, jelikož některé realizované nákupy se ukázaly být předražené a pro Českou republiky vysoce nevýhodné. Příkladem může být nákup transportních letounů Casa C-295M z roku 2009, který proběhl bez vypsání výběrového řízení a podle znaleckého posudku na něm stát prodělal 658 milionů korun a kvůli kterému je vedeno trestní řízení proti bývalé ministryni obrany Vlastě Parkanové. Takovýchto transakcí bylo uskutečněno více a i v současnosti jsou plánovány další nákupy a modernizace techniky používané armádou. Dalším problémem může být budoucí směr, kterým se obranná politika ČR má ubírat a prostředky jakým požadovaných cílů dosáhne. Armáda České republiky se totiž musí zkoordinovat také s obrannou politikou Evropské unie a Severoatlantické aliance, jichž je Česká republika členem.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat expertními kapacitami politických stran zabývajících se obrannou politikou. Zajímá mě jaké expertní kapacity politické strany mají, jaká je jejich odbornost a jak se na svá místa dostaly. Dále bych se zaměřil na jejich názory Bílou knihu o obraně, jak souhlasí s údaji a opatřeními na proměnu armády v ní zmíněnými.

2. Předběžné okruhy výzkumných otázek

Hlavní výzkumná otázka

- Jaké jsou odborné kapacity politických stran v oblasti obranné politiky?

Vedlejší výzkumné otázky

- Jaké vzdělání a odbornou kvalifikaci mají expertní kapacity politických stran?

- Jakým způsobem se expertní kapacity dostali na své pozice?
- Jakých cílů chtějí v obranné politice politické strany dosáhnout?
- Jak mohou expertní kapacity politických stran ovlivňovat dění v obranné politice?

3. Předpokládané metody zpracování

V první, teoretické, části své bakalářské práce budu zabývat odbornou literaturou a dokumenty obranné politiky, dále programovými hlášeními vlády týkající se obranné a bezpečnostní politiky a také programovými tezemi a dalšími dokumenty politických stran týkajícími se tohoto tématu.

V druhé, empirické, části provedu kvalitativní případová studie s použitím polostrukturovaných rozhovorů s expertními kapacitami vybraných stran zabývajících se obrannou politikou. Zároveň budu sledovat programová prohlášení vlády, politických stran a odborné diskuze týkající se mého tématu. Získaná data převedu do textového formátu metodou transkripce a segmentací je rozdělím na analytické jednotky. Tyto jednotky následně označím kódem, podle toho jak se jejich obsah vztahuje k mému výzkumnému cíli a tyto kódy budu dále kategorizovat. Data budu zpracovávat v programu pro analýzu kvalitativních dat ATLAS.ti. Celý výzkumný proces budu pro jednodušší orientaci provázet vytvářením teoretických a pracovních poznámek.

4. Předběžná struktura práce

- 1) Úvod - vymezení problému, cíle, výzkumné otázky, zvolená metodologie
- 2) Teoretická část
- 3) Empirická část - případová studie
- 4) Závěr - shrnutí poznatků, odpovědi na otázky a cíle

5. Orientační seznam literatury

COLEBATCH, H. K. 2005. Úvod do policy. Brno: Barrister & Principal.

COLEBATCH, H. K.: What work makes policy? Policy Sciences Vol. 26. Springer, 2006.

FIALA, P. a SCHUBERT, K.: Moderní analýza politiky: Uvedení do teorií metod policy analysis. Brno: Barrister & Principal, 2000.

HOWLETT, M.: Policy analytical capacity and evidence-based policy-making: Lessons from Canada. Canadian Public Administration Vol. 52, 2009.

HOWLETT, M., RAMESH, M. a PERL, A.: Studying Public Policy : Policy Cycles and Policy Subsystems. 3rd Ed. Don Mills: Oxford University Press, 2009.

HENDL, J.: Kvalitativní výzkum. Praha: Portál, 2008.

HENDL, J.: Přehled statistických metod zpracování dat. Praha: Portál, 2012.

MINISTERSTVO OBRANY ČR: Bílá kniha o obraně. Praha: Ministerstvo obrany ČR - odbor komunikace a propagace, 2011

NEKOLA, M., GEISLER, H., MOURALOVÁ, M. a kol.: Současné metodologické otázky veřejné politiky. Praha: Karolinum, 2011.

POTŮČEK, M. a kol.: Veřejná politika. Praha: SLON, 2005.

VESELÝ, A. a NEKOLA, M. (eds.): Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe. Praha: SLON, 2007.

V Praze dne:

Konzultant: PhDr. Vilém Novotný, PhD.

Řešitel: Lukáš Brožek

Podpis:

Podpis:

Obsah

1 ÚVOD.....	1
1.1 Struktura práce	2
1.2 Cíle práce	3
2 METODOLOGIE	4
2.1 Výzkumné otázky	4
2.2 Metody sběru dat.....	4
2.3 Průběh sběru dat.....	5
2.4 Metody analýzy dat	7
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	8
3.1 Obranná politika.....	8
3.2 Policy work.....	9
3.3 Policy analytical capacity	11
4 PŘÍPADOVÁ STUDIE.....	13
4.1 ČSSD.....	13
4.1.1 Historie a základní informace.....	13
4.1.2 Organizační struktura	14
4.1.3 Odborné zázemí	14
4.1.4 Generování expertízy.....	15
4.1.5 Analytická kapacita	16
4.2 TOP 09	17
4.2.1 Historie a základní informace.....	17
4.2.2 Organizační struktura	17
4.2.3 Odborné zázemí	18
4.2.4 Generování expertízy.....	18
4.2.5 Analytická kapacita	20
4.3 KSČM	21
4.3.1 Historie a základní informace.....	21
4.3.2 Organizační struktura	21
4.3.3 Odborné zázemí	21
4.3.4 Generování expertízy.....	22
4.3.5 Analytická kapacita	23
4.4 Shrnutí analytických kapacit	24
5 ZÁVĚR	26
ZDROJE	28
SEZNAM PŘÍLOH	31
PŘÍLOHY.....	32

1 ÚVOD

"Zajištění bezpečnosti občanů je základní funkcí státu." To jsou slova Petra Nečase, tehdejšího předsedy vlády z roku 2011, zapsaná v Bezpečnostní strategii České republiky [MZV, 2011]. I v dobách míru je důležité, aby byla bezpečnost občanů stále zajištěna, protože v současném světě existuje stále větší množství hrozeb, které se objevují s vývojem nových technologií a které by mohli ohrozit suverenitu České republiky nebo jejích občanů. S hrozbami starými i novými si musí náš stát umět vypořádat, je tedy nutné mít stále zajištěnou efektivní obrannou politiku naší země. Obranná politika je součástí obsáhlejší bezpečnostní politiky a zaměřuje se na politiku státu při obraně proti vnějšímu napadení nebo vnějším hrozbám.

Přestože se Česká republika nachází ve středu Evropy, je nutné aby se aktivně zapojovala do posilování své obrany a svých spojenců. Česká republika je členem několika mezinárodních organizací, ke kterým má v oblasti obrany a bezpečnosti různé závazky. Těmi hlavními jsou Evropská unie, se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou, Organizace spojených národů, s cílem zajišťování míru, bezpečnosti a mezinárodní spolupráce, a také Severoatlantická aliance - NATO. Česká republika se v rámci členství v těchto organizacích zavázala, že bude připravena bránit své území a v případě útoku i své spojence [NATO, 1949].

Podle paragrafu 4 zákona č. 222/1999 Sbírky o zajišťování obrany České republiky odpovídá za přípravu a zajišťování obrany státu vláda. Vláda je tvořena členy různých politických uskupení, ta současná, jmenovaná prezidentem Milošem Zemanem, se skládá z koalice České strany sociálně demokratické, Křesťanské a demokratické unie – Československé strany lidové a hnutí ANO 2011. Ministrem obrany je bývalý ministr kultury, diplomat a herec Martin Stropnický z hnutí ANO 2011. Ve vládě a celkově i ve všech odvětvích politiky by se měli pohybovat odborníci, kteří dokáží řídit politiku správným směrem, popřípadě určit, který směr je správný. Z tohoto důvodu se ve své práci zabývám právě zkoumáním expertních kapacit politických stran. Politické strany poskytují (nebo by měli poskytovat) svým členům aktivním v politice odborné zázemí pro jejich obory práce. V tomto zázemí by měli mít možnost interakce s expertními odborníky, disponujícími praxí nebo vzděláním v oboru.

Tato práce navazuje na výzkumný projekt PhDr. Martina Poláška, Ph.D., PhDr. Viléma Novotného, Ph.D. a doc. PhDr. Michela Perottina, Ph.D. - *České politické strany a jejich expertní kapacity v oblasti veřejných politik* a zabývá se vybranými politickými

stranami a jejich expertními kapacitami v oblasti obranné politiky. Hlavním zdrojem dat jsou pro mě kvalitativní polostrukturované rozhovory, které jsem získal od členů odborných komisí politických stran. Ke svému zkoumání jsem zvolil strany ČSSD, KSČM a TOP 09. Původně jsem chtěl do svého výzkumu zařadit také hnutí ANO 2011, z důvodu že ministrem obrany je právě člen této strany, ale bohužel se mi přes několik pokusů nepovedlo nikoho ze strany kontaktovat nebo přesvědčit k rozhovoru. Strana ČSSD je součástí vlády a dlouhodobě vykazuje u voličů vysokou oblíbenost. V posledních volbách do poslanecké sněmovny (2013) získala nejvíce hlasů od voličů[ČSÚ, 2013]. Strana KSČM je podle údajů z roku 2013 s 51 tisíci registrovanými členy nejpočetnější politickou stranou v České republice[Rieger, 2014]. Poslední vybranou stranou je TOP 09, relativně mladá strana, založená v roce 2009, která zaznamenala úspěch ve volbách do poslanecké sněmovny v roce 2010 a byla ve vládní koalici až do roku 2013, kdy přešla do opozice. Kromě rozhovorů se v práci zabývám také analýzou stranických dokumentů - stanovami a statuty odborných komisí. Vycházím hlavně ze zahraniční literatury, především autorů Hala Colebathe a Michaela Howletta a teorií policy work a policy analytical capacity. Konceptem policy analytical capacity, tedy mírou analytické kapacity budu zkoumat, jaké mají strany míry této kapacity a současně zjistím, která z vybraných politických stran disponuje největší mírou analytické kapacity.

1.1 Struktura práce

Moje práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. V první kapitole se nachází úvod, popis struktury práce a nakonec cíle a záměry, které má tato práce splnit. Druhá kapitola se zabývá použitou metodologií, představuje výzkumné otázky, vybrané metody sběru a analýzy dat a také popisuje jakým způsobem byli vybráni respondenti a jak probíhal sběr dat. Další, třetí kapitola je zaměřena na popis teoretických východisek práce, především pak na vysvětlení konceptu obranné politiky, policy work a policy analytical capacity. Čtvrtá kapitola je rozdělena na podkapitoly podle vybraných politických stran, kde je nejdříve představena strana a její historie a základní údaje, a poté jsou prezentovány výsledky sběru dat a ty jsou podrobeny dalšímu zkoumání, abych mohl určit míru analytické kapacity odborných zázemí vybraných politických stran v České republice v oblasti obranné politiky. Na konci této části ještě shrnu a zhodnotím míry analytických kapacit u stran navzájem. V poslední kapitole pak shrnuji průběh a výsledky této práce.

1.2 Cíle práce

Cílem této práce je zjistit, jakými expertními kapacitami disponují vybrané politické strany v ČR v oblasti obranné politiky (ČSSD, jako nejsilnější strana s největším počtem mandátů v poslanecké sněmovně, KSČM, jako strana s největším počtem registrovaných členů, TOP 09, jako relativně mladá, ale přesto úspěšná strana, která si během svých dvou volebních období vyzkoušela práci ve vládě a nyní i v opozici). Dalším cílem je také zjištění, jakým způsobem funguje ve stranách odborné zázemí pro obrannou politiku, jakou má strukturu a zda jsou v něm skutečně lidé, kteří se dají považovat za experty. Posledním cílem je zjistit míru analytické kapacity výše zmíněných stran a porovnat ji mezi sebou kvůli zjištění, která politická strana má tu největší míru analytické kapacity a tedy i nejlepší předpoklady pro úspěšné řešení problémů v obranné politice.

2 METODOLOGIE

V této kapitole představím, jaké jsem zvolil výzkumné otázky, metody sběru a analýzy dat a také jak probíhal výběr respondentů a samotný sběr dat. Při výběru metodologie vycházím hlavně z Jana Hendla a jeho knize o kvalitativním výzkumu z roku 2005 a také z aktualizovaného vydání této knihy z roku 2008 [Hendl, 2005; 2008].

Vzhledem k mé snaze o podrobné prozkoumání a popis fungování odborných komisí a generování expertízy v politických stranách jsem zvolil kvalitativní šetření ve formě polostrukturovaného rozhovoru doplněného o dotazník a analýzu stranických dokumentů. Osnova rozhovorů a dotazníku mi byla poskytnuta vedoucím práce PhDr. Vilémem Novotným, Ph.D., který je použil v rámci vlastního výzkumu společně s PhDr. Martinem Poláškem, Ph.D a doc. PhDr. Michele Perottinem, Ph.D. Samotný výběr respondentů, sběr dat i jejich analýzu jsem poté prováděl osobně a získaná data jsem na oplátku poskytl k použití při realizaci výzkumného záměru výše zmíněných.

2.1 Výzkumné otázky

Na základě cílu práce jsem zvolil výzkumné otázky. Hlavní výzkumnou otázkou je: Jakými expertními kapacitami disponují politické strany v České republice v oblasti obranné politiky? Na tuto otázku logicky navazují dílčí otázky, které dále zjišťují podrobnější informace o expertních skupinách a jejich fungování: Jakou velikost, strukturu a organizační řád mají expertní (odborné) skupiny (komise) politických stran v České republice? Jaké vzdělání a odbornou kvalifikaci mají experti působící v těchto skupinách? Jakým způsobem se tyto experti dostali do expertní skupiny a jaké výhody jim to přináší? Jak mohou experti v odborných komisích ovlivňovat dění v obranné politice? Jak se liší expertní skupiny v rámci jednotlivých stran?

2.2 Metody sběru dat

Hlavním zdrojem dat pro mou explorativní případovou studii se staly rozhovory s aktéry odborných zázemí vybraných politických stran. První data jsem však získal analýzou stranických dokumentů, zejména jejich stanov a statutu odborných komisí. Z těchto

dokumentů jsem většinou získal základní povědomí o struktuře a členech odborných komisí zabývají. Stanovy všech vybraných politických stran (ČSSD, KSČM, TOP 09) jsou volně přístupné na internetových stránkách, statuty odborných komisí mi byly členy komise zpřístupněny na požádání. KSČM nemá pro organizaci odborných komisí žádné oficiální dokumenty, nebo tyto dokumenty nejsou dostupné pro komisi bezpečnostní a branné strategie při ÚV KSČM (respondent 1), v obecných stanovách strany je uveden jeden odstavec ošetřující fungování odborných komisí.

Jak jsem již zmínil, hlavním zdrojem dat jsou pro mě kvalitativní polostrukturované rozhovory provedené s členy odborných zázemí vybraných stran. Provedl jsem celkem čtyři rozhovory se členy vybraných tří politických stran. Původně jsem měl v plánu udělat rozhovorů více, ale vzhledem k malému množství potencionálních respondentů, jejich pracovní vytíženosti a možná neochotě zúčastnit se neznámého výzkumu jsem skončil na tomto počtu. Z rozhovorů jsem získal dostatečné množství potřebných dat, která jsem převedl textového formátu metodou transkripce a segmentací je rozdělil na analytické jednotky. Tyto jednotky jsem následně označil kódem podle toho, jak se jejich obsah vztahoval k mému výzkumnému cíli. Tyto kódy jsem pro přehlednost dále kategorizoval. Po dobu celého sběru dat jsem si pro jednodušší orientaci vytvářel teoretické a pracovní poznámky, které urychlily následnou analýzu dat [Hendl, 2005: 207-221]. Při přípravě k rozhovorům jsem měl k dispozici osnovu polostrukturovaných rozhovorů pro funkční experty a vedoucí odborných komisí a také dotazníky pro doplnění základních údajů respondentů týkajících se jejich činnosti ve straně a vzdělání.

2.3 Průběh sběru dat

V rámci případové studie této bakalářské práce byly provedeny 4 rozhovory s členy odborných zázemí vybraných politických stran. Data získaná v rámci rozhovorů jsou anonymizována. Rozdělení respondentů je takové:

respondent 1 - KSČM,

respondent 2 - ČSSD,

respondent 3 - TOP 09,

respondent 4 - TOP 09.

V původním projektu práce bylo za cíl uskutečnit rozhovor i se zástupci hnutí ANO 2011, jehož člen je v současnosti na postu ministra obrany, bohužel se mi však nepodařilo kontaktovat a domluvit se na rozhovoru s žádným zástupcem z této strany. To může být důsledkem přílišné časové vytíženosti nebo neochotou zúčastnit se rozhovoru z obavy, že některé informace "uniknou" na veřejnost a dojde k nějakému ohrožení fungování hnutí nebo jeho odborných komisí. Z neoficiálních zdrojů se ke mě dostala informace, že hnutí ANO 2011 nemá odborné komise pro některá odvětví politiky vytvořeny, jedná se však o informaci nepotvrzenou. Proto jsem se rozhodl hnutí ANO 2011 ze své práce vyřadit a rozhovory jsem uskutečnil pouze s aktéry odborných komisí stran KSČM, ČSSD a TOP 09. Důvod pro výběr právě těchto stran jsem uvedl již v úvodu, ale pro úplnost zmíním i v této části práce. KSČM je podle údajů z roku 2013 s 51 tisíci registrovanými členy nejpočetnější politickou stranou v České republice [Rieger, 2014] a také má v post-komunistické zemi zajímavé postavení, proto pro mě byla celkem jasnou volbou. Strana ČSSD je v současnosti ve vládní koalici a dlouhodobě vykazuje u voličů vysokou oblíbenost. Ve volbách do poslanecké sněmovny v roce 2013 získala strana nejvíce hlasů od voličů[ČSÚ, 2013]. Další stranou vybranou do mé práce je TOP 09, mladá strana založená v roce 2009, která hned v prvních volbách do poslanecké sněmovny v roce 2010 uspěla a dostala se vládní koalici, kde setrvala do předčasných voleb 2013, kdy přešla do opozice. Respondenty jsem kontaktoval hlavně přes email, v některých případech jsem se o kontakt pokoušel přes telefon nebo domluvou skrze osobního asistenta.

Průběh samotného sběru dat byl složitý, protože většina členů stranických odborných komisí vykonává tuto činnost současně s jiným zaměstnáním. Proto jsem na některé rozhovory čekal velmi dlouho, až tři měsíce. Nakonec se ale povedlo všechny rozhovory úspěšně realizovat. S respondenty jsem se sešel na různých místech, konkrétně v kavárně, budově Univerzity Karlovy, budově Ústředního výboru KSČM a v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Rozhovory probíhaly v pořádku, byly nahrávány na diktafón a délka je přibližně mezi 30 a 40 minutami. Před rozhovorem respondenti vyplnili doplňkový dotazník a podepsali informovaný souhlas k nakládání se získanými informacemi.

2.4 Metody analýzy dat

Jako první jsem měl pro analýzu dispozici dokumenty politických stran, jejich stanovy a statuty jejich odborných komisí. Z nich jsem získal první představu o fungování odborných komisí ve stranách. Již tato první získaná data jsem začal přepisovat a podle potřeby rozdělovat do analytických jednotek a kategorií. Dlouhou dobu zabralo rozebrání získaných rozhovorů právě do takovýchto částí, které usnadnili následnou analýzu. Jelikož byl rozhovor polostrukturovaný, stávalo se často, že respondent v rámci jedné otázky odpovídal zároveň i na další otázku, na níž jsme v rozhovoru plynule navázali a ke zbývajícím se vrátili až později. Tato situace trochu prodloužila analýzu dat, ale přednější bylo získat od respondenta co nejvíce relevantních odpovědí. Data získaná z dotazníků hlavně pomohla kvantifikovat činnosti, které respondenti pro stranu vykonávají a z jakých zdrojů čerpají. Také doplnila základní údaje o samotných respondentech a jejich členství ve straně. Nakonec jsem všechna data spojil a pro každou politickou stranu zvlášť popsal. U výsledných dat pro každou stranu jsem zkoumal míru analytické kapacity podle konceptu, který popisuje v teoretických východiscích v kapitole 3.3.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V práci vycházím ze dvou hlavních zahraničních teoretických konceptů - policy work a policy analytical capacity. Policy work představuje oblast, ve které se tato práce pohybuje, tedy oblast tvorby veřejných politik, mezi které se obranná politika řadí. Nastiňuje také s jakými typy expertů se zde setkáváme a proč je za experty považujeme. Policy analytical capacity ukazuje, jak zkoumat míru analytické kapacity a přestože se jedná o koncept vytvořený původně pro analýzu kanadské veřejné správy, lze jej použít díky podobnosti použít i na politické strany. Jako první však představím obrannou politiku, která dle mého názoru není ve široké společnosti politikou příliš známou. Je to dáno tím, že v naší zemi vládne mír a pro potřeby občanů České republiky jsou tak přednější spíše například sociální, vzdělávací a rodinná politika. Nedávná krize na Ukrajině(2014), dokončená ruskou anexí Krymu, nepříjemným způsobem vrátila obrannou politiku do podvědomí občanů a vedla také k aktualizaci Bezpečnostní strategie České republiky ve světle nových možných hrozeb.

3.1 Obranná politika

Obranná politika je součástí obsáhlejší bezpečnostní politiky, stanovuje cíle a priority v oblasti obrany státu před vnějším napadením. Bezpečnostní politika v sobě zahrnuje ještě zahraniční politiku, politiku v oblasti vnitřní bezpečnosti, hospodářskou politiku v oblasti bezpečnosti státu a politiku veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu [MZV, 2015]. Obranná politika se zaměřuje pouze obranu proti vnějšímu tlaku a jejím hlavním nástrojem je Armáda České republiky, která je od roku 2005 plně profesionální.

Obranná politika má nadresortní povahu a slouží k ochraně hodnot a národních zájmů před vnějším napadením. Obranná politika by měla fungovat jako organická součást politiky státu a stanovovat cíle a priority v oblasti obrany státu před různými druhy vnějšího ohrožení. Má trvalou platnost její realizace se týká všech občanů [Zeman a kolektiv, 2003: s.86,87].

Podle paragrafu 4 zákona č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky odpovídá za přípravu a zajišťování obrany vláda. [Zákon č. 222/1999 Sb., §4]. Směrování obranné politiky České republiky je uvedeno v programovém prohlášení vlády.

Hlavními dokumenty obranné politiky jsou:

- Bezpečnostní strategie České republiky 2015, která navazuje a aktualizuje Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2011,
- Obranná strategie České republiky 2012, nahrazující Vojenskou strategii ČR 2008,
- Bílá kniha o obraně 2011, která měla mimo jiné definovat a zdůvodnit roli a funkce českých ozbrojených sil a byla vytvářena v konzultaci s vládní opozicí, což mělo zajistit její dlouhodobou udržitelnost.

Obranná politika České republiky se již netýká pouze obrany území našeho státu, ale členstvím v Severoatlantické organizaci se Česká republika stala součástí systému kolektivní obrany NATO. V případě napadení některého ze členských států by měla ČR odpovědnost převzít určitou část odpovědnosti za obranu a bezpečnost tohoto státu. Stejně tak by však měli ostatní členové NATO převzít část odpovědnosti za obranu v případě napadení České republiky [MO, 2011: s.29]. Je však nutné, aby si Česká republika udržela armádu v bojeschopném stavu, což je těžké vzhledem k neustálému snižování rozpočtu resortu obrany. Členské státy NATO se dohodly, že budou vynakládat 2% HDP jako prostředky na obranu, ale tak tomu bylo pouze v roce 2005. Od té doby se podíl výdajů ministerstva obrany snížil na současných 1,08% [Jiráček, 2014].

3.2 Policy work

Prvním ze dvou hlavních konceptů, kterým se v práci zabývám je policy work, relativně nový pojem zaměřený na praxi veřejných politik, který se dá do češtiny přeložit jako pracovní činnost v oblasti veřejných politik [Novotný, 2013: 136, 137]. Podle Colebatche je proces tvorby veřejné politiky nejčastěji vykládán jako cvičení informovaného řešení problému. Problém je identifikován, jsou shromážděna data, problém je analyzován a tvůrci veřejné politiky jsou dány rady jak problém řešit. Tvůrce veřejné politiky vydá rozhodnutí, které se poté implementuje. Policy work je o rozhodování - někteří lidé rozhodují a ostatní jsou zapojeni tím, že jim pomáhají učinit to nejlepší rozhodnutí, nejčastěji za použití technik sociálních věd. Jenže Colebatch na příkladech poukazuje na to, že tuto teorii není tak snadné uplatnit v praxi a ve skutečnosti se od sebe velice liší. Stejně tak se tvůrci politik ne vždy řídí

radou(řešením), která je jim poskytnuta. [Colebatch, 2006: 309,310]. Podmínky tvorby veřejných politik v praxi také mohou lišit od teorie a Colebatch našel problém v tom, že většina učebnic je psaná americkými autory a stavěna na amerických příkladech. Z tohoto důvodu se začali vytvářet texty obsahující teoretické i praktické příklady z jiných zemí než ze Spojených států amerických [Colebatch, 2006: 311].

V pracovní činnosti v oblasti veřejných politik jsou pak rozlišovány tři základní přístupy - autoritativní řešení, strukturované interakce a sociální konstrukce. Při autoritativním řešení dělá vláda rozhodnutí, ostatní aktivity dalších aktérů jsou potom označovány jako poradenství tvůrcům politiky. Pracovní činnost v oblasti veřejných politik je definována ve vztahu k rozhodnutí - rady jdou vzhůru (k tvůrcům politiky), je rozhodnutý výběr řešení a toto řešení je poté implementováno. Je to jasné a přímočaré [Colebatch, 2006: 313,314]. Přístup strukturované interakce pak počítá s různými aktéry, jejich rozdílnými zájmy, soutěžením a nejednoznačností. Tento přístup není tolik o poskytování dobrých rad tvůrcům politiky, ale spíše se zabývá vytvářením a udržováním vztahů mezi účastníky, tedy diplomacií veřejně politických autorit. Přestože se pracovníci v oblasti veřejných politik těmito interakcemi s dalšími aktéry zabývají velkou část jejich dne, je pro ně těžké je popsat nebo vysvětlit [Colebatch, 2006: 314]. Posledním, třetím přístupem je sociální konstrukce. Ta počítá s tím, že problémy jsou uznány hodné kolektivní pozornosti a způsoby jejich řešení jsou vhodné. Tím se reflektuje, že problémy veřejné politiky vznikají při procesu její tvorby, nikoli že je politika tvořena až jako odpověď na existující problémy [Colebatch, 2006: 314]. Colebatch dále upozorňuje na různé problémy jde nahlížet různými způsoby a tak je možné díky vhodnému kontextu vidět v jednom problému pokaždé jiný ze tří zmíněných přístupů.

Pracovní činnost v oblasti veřejných politik uznává při použití autoritativního řešení vůdce (kteří jsou nejvyšší autoritou a rozhodují), kteří jsou 'tvůrci veřejné politiky' proto, že mají autoritu k rozhodování. Veřejná politika je tvořena, když tito vůdci schválí řešení. Zároveň však uznává, že různá řešení vznikají skrze aktéry, jejichž činností je poskytovat politickým vůdcům rady, tedy skrze poradce veřejných politik. Ti jdou rozdělit na tři typy aktérů - expertů. [Colebatch, Hoppe, Noordegraaf, 2010: 13] Prvním z nich jsou funkční experti z oboru, kteří disponují vzděláním nebo praxí v daném oboru. Dalším typem jsou procesní experti, zkušení ve tvorbě návrhů veřejné politiky a kteří se vyznají v procesu tvorby, názorech zúčastněných aktérů a dokáží vhodně reagovat na ostatní návrhy. V USA vznikl nový typ expertů - analytici veřejných politik, kteří získali vzdělání ve dvou oblastech. První oblastí je zaměření na problém - co je na problému potřeba vyřešit, co o něm víme a

jaká jsou možná řešení. Analytici se tedy naučili získávat data o problému, reakcích a důsledcích jeho řešení. Druhá oblast zahrnovala různé možnosti tvorby rozhodnutí, takže jsou schopni vybrat z alternativních řešení problému to optimální [Colebatch, Hoppe, Noordegraaf, 2010: 13]. V praxi je možné, že se budou některé kategorie aktérů vzájemně prolínat, například je možné že funkční expert s praxí v oboru získal se vstupem do politiky nový pohled na proces tvorby veřejné politiky, zjistil jak funguje a jak ho ovlivnit tak se stal současně funkčním i procesním typem experta. Polášek, Novotný a Perottino přidávají do oblasti veřejných politik další typ expertů - specializované politiky. Protože je během strukturovaných interakcí mezi aktéry těžké určit kde rozhodnutí skutečně vzniká (není jasný rozdíl mezi tvůrci politiky a poradci), je možné mezi experty zařadit všechny aktéry působící v dané komunitě veřejné politiky, jelikož působením v této komunitě se na danou problematiku také zaměřují [Polášek, Novotný, Perottino, 2014: 158,159].

3.3 Policy analytical capacity

Druhým konceptem, se kterým v práci pracuji je policy analytical capacity (PAC), koncept původně zaměřený Howlettem na zkoumání analytické kapacity v různých odvětvích kanadské veřejné správy. Díky podobnosti organizace veřejné správy a politických stran mohu model PAC uplatnit i v tomto případě [Cohen, March, Olsen, 1972]. Howlett definuje PAC jako volný koncept, který v sobě zahrnuje širokou škálou problémů spojených se schopnostmi vlády hodnotit, formulovat a zavádět politiku na svém působišti. Zároveň zahrnuje původ a kvalitu zdrojů, které má vláda k dispozici a také praktiky a procesy, kterými zdroje využívá [Howlett, 2009: 161,162]. Politické strany disponující větší mírou analytické kapacity by měli mít lepší schopnost reagovat na vznikající problémy ve veřejné politice.

Howlett se společně s Craftem zaměřili na zkoumání schopnosti přizpůsobit se změně klimatu ve čtyřech kanadských odvětvích (zemědělství, finance, infrastruktura a doprava) a jednom americkém (energetika) za použití třístupňového zkoumání míry analytické kapacity [Craft, Howlett, 2012: 3]. První, makro úroveň analýzy zkoumá strukturu sítě a její nastavení. Zaměřuje se na typ a počet aktérů a jejich vzájemné interakce a vztahy. Čím blíže se aktéři nachází centrálnímu uzlu, přes který prochází informace, tím má k nim lepší přístup a větší možnost je ovlivnit [Craft, Howlett, 2012: 4,5]. Na druhé, mezo úrovni se identifikují nedostatky v analytické kapacitě. Je tedy potřeba disponovat kvalifikovanými aktéry a zároveň dostatečnými finančními zdroji. Na mikro úrovni je důležité zkoumání interakce tří

klíčových organizačních předpokladů, tedy vůdcovství, lidských zdrojů a podpory infrastruktury. Jedná se zde tedy o jednotlivé aktéry a tvůrce politiky, kteří potřebují mít dobré vedení, správné vzdělání a praxi a také vhodné zázemí pro svoji práci [Craft, Howlett, 2012: 4-9]. Tuto analýzu budu aplikovat na data získaná v rámci případové studie.

4 PŘÍPADOVÁ STUDIE

V této kapitole se zabývám případovou studií předem vybraných stran. Ke každé straně nejprve uvedu něco z její historie a nastíním základní informace o ní. V další části se budu zabývat její organizační strukturou a orgány. Následující kapitola popisuje jakým způsobem jsou ve stranických dokumentech ukotveny odborné komise, popřípadě na jakých principech fungují. V další kapitole shrnu všechny informace, které jsem se v rámci polostrukturovaných rozhovorů dozvěděl o tom, jakým způsobem komise skutečně funguje a kdo jsou expertní kapacity ve stranách. U každé politické strany nakonec shrnu míru analytické kapacity její odborné komise v oblasti obranné politiky. Výsledné zjištění shrnu v poslední kapitole této části a porovná analytické kapacity všech stran.

4.1 ČSSD

4.1.1 Historie a základní informace

Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) datuje počátky českého sociálně demokratického smýšlení až do roku 1848. Roku 1878 oficiálně vznikla organizace českých sociálních demokratů v rámci celorakouské strany, Sociálně demokratická strana československá v Rakousku, kterou nynější ČSSD uznává jakou svou první předchůdkyni. Strana dále procházela vývojem a změnami, až roku 1993 byl název strany změněn do podoby, jak jej známe dnes. Jejím prvním předsedou byl zvolen Miloš Zeman a již v roce 1996 v parlamentních volbách zaujala místo 2. nejsilnější strany na české politické scéně [Tomeš, Malínský]. Strana zažila svoji krizi v letech 2004 a 2005, kdy museli z funkce odejít předsedové strany, nejdříve Stanislav Gross a poté Vladimír Špidla. Pod novým předsedou Jiřím Paroubkem se strana stabilizovala a došlo k nárůstu voličů, od roku 2010 je předsedou strany Bohuslav Sobotka. V současnosti má strana 21 501 členů [Válková, 2015] a v posledních volbách do poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (25. - 26. 10. 2013) získala nejvíce hlasů ze všech stran - 1 016 829, tedy 20,45% všech platných hlasů [ČSÚ]. Strana je ve vládní koalici se stranou KDU-ČSL a politickým hnutím ANO 2011 [ČSSD, 1-13-2014].

4.1.2 Organizační struktura

Základní politickou a organizační jednotkou strany je *Místní organizace ČSSD*. Ve statutárních městech tvořících samostatný okres, městských organizacích a v obvodní organizaci v Praze působí *Okresní organizace ČSSD*, která spravuje všechny místní organizace v okrese nebo obvodu. Následuje *Krajská organizace ČSSD*, nad kterou působí již jenom *Ústřední orgány ČSSD*. Jednou za dva roky se koná *Sjezd ČSSD*, který nejvyšším orgánem celé ČSSD a na něm se stanovují cíle a úkoly strany pro dobu následujících dvou let (do dalšího sjezdu). V období mezi Sjezdy ČSSD je strana řízena *Ústředním výkonným výborem ČSSD*, který se schází minimálně třikrát za rok. Mezi zasedáními Ústředního výkonného výboru řídí stranu *Předsednictvo ČSSD* [ČSSD, 2015]

4.1.3 Odborné zázemí

Odborné zázemí ČSSD funguje od roku 1990 a v roce 1996 došlo k jeho rozšiřování [ČSSD]. Odborné komise ČSSD zřizuje na ústřední úrovni Předsednictvo ČSSD, na ostatních úrovních je zřizuje krajský výkonný výbor, popřípadě okresní výkonný výbor. Odborné komise mají sdružovat odborníky, kteří se budou podílet na tvorbě a realizaci programu a politiky ČSSD. Práci komise řídí její předseda jmenovaný Předsednictvem ČSSD a řídí se statutem odborných komisí, který rovněž schválilo předsednictvo a zpracoval jej vedoucí sekce pro odborné zázemí a archiv ČSS, který zároveň odpovídá za zajištění podmínek pro činnost komise [ČSSD, 12-13-2014]. Předseda komise odpovídá za odbornou kvalitu všech výstupů komise a informuje prostřednictvím pověřeného člena politického grémia a předsednictva o výstupech práce komise včetně alternativních názorů. Tajemník komise zajišťuje činnost jedné nebo více komisí po organizačně-technické stránce a za svou činnost odpovídá předsedovi dané komise. Hodnocení práce komisí provádí na základě podkladů a zprávy o činnosti komise tajemníka komise jednou ročně vedoucí sekce pro odborné zázemí a archiv ČSSD. Místopředseda strany, který je zároveň pověřen vedením odborného zázemí strany předává souhrnnou zprávu o činnosti komise Předsednictvu ČSSD.

4.1.4 Generování expertízy

Pro generování expertního vědění v oblasti obranné politiky je v ČSSD zřízena Komise pro obranu, její současný předseda je PhDr. Miloš Balabán. Jedná se ústřední odbornou komisi, pro oblast obrany nejsou krajské odborné komise zřizovány. Respondent 2, člen odborné komise pro obranu se řadí mezi funkční experty, byl vojákem z povolání a po skončení pracovního závazku vstoupil do strany ČSSD. Respondent 2 má vysokoškolské vzdělání z oborů studia vojenství a mezinárodních vztahů a diplomacie. Celkově jsem od něho získal následující informace o fungování komise.

Komise má v současné době 10-15 aktivních členů. Komunikace mezi nimi probíhá elektronickou i osobní formou. Členové se schází pravidelně jednou za měsíc podle připraveného harmonogramu. V případě potřeby je možné udělat mimořádnou schůzi. Členové komise jsou nominováni nebo se sami přihlásí z okresních nebo krajských organizací, které jejichž výkonný výbor je musí pro členství v komisi schválit. Poslanci a senátoři se automaticky stávají členy komisí a většinou se ve svém zájmu účastní jednání komise. Přestože podle statutu odborných komisí nemusí být všichni členové komise zároveň členy strany, v současné době je tomu tak a komise nevyužívá služeb žádných externích pracovníků. Za práci v komisi nenáleží jejím členům žádné finanční ohodnocení, v případě konání schůze jsou jim však propláceny cestovní náklady. Pokud by komise potřebovala finanční prostředky, může o ně zažádat skrze tajemníka odborné komise. Tajemník odborné komise je za svou práci placen, na základě požadavku předsedy kontaktuje ostatní členy komise a připravuje pro ně podklady a zázemí. Pro zadání témat o kterých se v komisi jedná je klíčová práce poslanecké sněmovny a výboru pro obranu. Nejčastějšími výstupy jsou expertní analýzy, stanoviska a expertní oponentury. Pokud přijde žádost o výstupy komise od poslance, nejčastěji se jedná komentář k legislativě a zákonům. Pokud jeden ze členů identifikuje problém vhodný k analýze v komisi, informuje o něm předsedu, který na něj upozorní vedení strany. Výstupy práce komise musí být schvalovány, o to se stará místopředseda strany pověřený vedením odborného zázemí nebo odborný mluvčí ČSSD pro oblast obrany. Na výstupy komise je většinou pozitivní reakce, v rámci diskuse se většinou odstraní všechny nejasnosti. Reakcí bývají ve formě doplňujících dotazů, které jsou znovu diskutovány uvnitř komise. Při práci na hlavních dokumentech ministerstva obrany, jako například Bílá kniha o obraně nebo Bezpečnostní strategie ČR, jsou kontaktovány odborné

komise politických stran za účelem uskutečnění specializovaných seminářů. Odborné komise se podílí na přípravě volebního, střednědobého i dlouhodobého programu strany. Při přípravách výstupu pro Sjezd ČSSD jednou za dva roky jsou materiály připravovány s předstihem několika měsíců. Při projednávání problémů s celospolečenským dosahem se jednání komise zúčastňují také zástupci vedení strany. Uvnitř strany probíhá spolupráce mezi odbornými komisi, nejčastěji se zahraniční komisí bezpečnostní komisí. Komise spolupracuje s organizací Mladí sociální demokraté, informuje je o aktuálním dění v oblasti obrany a bezpečnosti. Nevýhodou odborné komise je ten, že tajemník komise se řadí mezi procesní experty, nemůže tedy zapojit do jednání komise dostatečně aktivně. Pomohlo by, kdyby prošel nějakým dalším vzděláváním v oboru nebo kdyby byl za tajemníka vybrán člověk spojující v sobě funkční i procesní typ experta. [Respondent 2]

4.1.5 Analytická kapacita

Makro úroveň

Odborná komise pro obranu funguje pouze na ústřední úrovni, má 10-15 aktivních členů, kteří byli vybráni krajskou organizací většinou pro svou odbornost, můžeme je tedy považovat za funkční experty. Komise se schází pravidelně jednou za měsíc a dále probíhá intenzivní elektronická komunikace. Poslanci se většinou účastní jednání komise. Z toho se dá vyvodit, že všichni aktéři uvnitř komise se nachází blízko centrálnímu uzlu a mají tak větší přístup a možnost ovlivnit informace.

Mezo úroveň

Aktéři v komisi jsou kvalitní, jde o funkční experty, pouze tajemník odborné komise nedisponuje potřebnou odbornou kvalifikací. Komise nedisponuje žádnými finančními zdroji, v případě potřeby lze však tyto prostředky skrze tajemníka zažádat.

Mikro úroveň

Komise je řízená jejím předsedou, funkčním i procesním expertem, má k dispozici širokou nabídku funkčních i procesních expertů z krajů. Komise má pro svá pravidelná setkání stanovený harmonogram, častá komunikace probíhá i skrze emaily. Poptávka po expertíze je v komisi naplněna.

4.2 TOP 09

4.2.1 Historie a základní informace

TOP 09 je česká konzervativní strana zaregistrovaná 26. listopadu 2009[TOP 09]. Její název je odvozen od zkratky jejího hesla - Tradice, Odpovědnost, Prosperita a číslovka 09 značí rok založení strany. První celostátní a ustavující sjezd proběhl 27.-28. listopadu 2009 a předsedou byl zvolen Karel Schwarzenberg. Téhož roku byla také ohlášena spolupráce s hnutím Starostové a nezávislí, která trvá dodnes a připomíná jí nápis "S podporou Starostů" na oficiálním logu strany. Ve volbách do poslanecké sněmovny v roce 2010 získala strana 16,7% hlasů a povedlo se jí zvítězit v pražském volebním kraji, především díky hlasům které získal její předseda Karel Schwarzenberg. Strana vytvořila vládní koalici s ODS a stranou Věci Veřejné a získala tak pět postů ministrů (zahraničí, financí, práce a sociálních věcí, zdravotnictví a kultury). Předseda strany Karel Schwarzenberg kandidoval v roce 2013 v prezidentských volbách, kde skončil na druhém místě s více než 45% hlasů voličů. Ve volbách do poslanecké sněmovny 2013 získala strana 11,9% hlasů[PSP, TOP 09].

4.2.2 Organizační struktura

Na celostátní úrovni funguje v organizace strany TOP 09 celostátní sněm, výkonný výbor, předsednictvo strany, smírčí výbor a celostátní revizní komise. Na úrovni krajské jsou to krajský sněm, krajský výbor, krajské předsednictvo a krajská revizní komise. Následuje regionální úroveň s regionálním sněmem, regionálním výborem a regionální revizní komisí a na místní úrovni fungují místní sněm a místní výbor. *Celostátní sněm* je vrcholným orgánem strany a koná se nejméně jednou za dva roky. *Výkonný výbor* je sestaven z předsednictva strany, patnácti členů volených na celostátním sněmu, a dále z členů vlády, poslanců a senátorů Parlamentu ČR, poslanců Evropského parlamentu, primátora hl. .m. Prahy a hejtmanů krajů, pokud tito jsou členy strany. *Předsednictvo strany* je statutárním orgánem strany. *Krajský sněm* je vrcholným orgánem strany v kraji, koná se nejméně jednou za dva roky. *Krajský výbor* je tvořen předsednictvem krajské organizace, členy volenými krajským sněmem a krajskými zastupiteli, pokud jsou členy strany [TOP 09, Stanovy]

4.2.3 Odborné zázemí

Odborné zázemí strany TOP 09 je popsáno ve Statutu expertních komisí a programové rady TOP 09, které schválil Výkonný výbor TOP 09. Expertní komise strany ustanovuje ruší Předsednictvo jako své poradní orgány. Komise by měla zejména plnit zadání předsednictva, průběžně pracovat na programu strany, zpracovávat stanoviska k legislativním změnám a projednávat podněty krajských výborů TOP 09. Zároveň musí komise dvakrát ročně předkládat zprávu o své činnosti programové radě a alespoň pětkrát ročně pořídit z jednání zápis. Předsednictvo strany jmenuje předsedy expertních komisí. Jednání komise se mají účastnit poslanci a náměstci ministrů daného oboru. Členy komise jsou krajští garanti expertní komise, které jmenuje krajský výbor a kteří vedou komisi v kraji. Komise může mít maximálně 18 členů a každá komise má svého tajemníka, který vykonává svou činnost v rámci služeb asistenta poslance. Předseda komise svolává jednání komise a může zvat na jednání hosty [TOP 09, Statut].

4.2.4 Generování expertízy

Strana TOP 09 disponuje společnou expertní komisí pro zahraniční a obrannou politiku. Předsedou je v současnosti PhDr. Marek Ženíšek, Ph.D., který je také poslancem v Parlamentu ČR. Ze strany TOP 09 jsem provedl rozhovor se dvěma členy expertní skupiny. Oba respondenti mají vysokoškolské vzdělání a praxi ve svých oborech, proto je považují za procesní a funkční experty. Odbornost respondenta 3 se zaměřuje na obrannou politiku, naopak respondent 4 na politiku zahraniční. Jelikož se fungování komise nemění pro zahraniční nebo obrannou politiku, výsledky obou rozhovorů mezi sebou doplním.

Spojení expertní komise pro zahraniční a obrannou politiku vzniklo na základě programu do prvních voleb do Parlamentu ČR v roce 2010, kde byla témata spojena do jednoho bloku z důvodu toho, že spolu úzce souvisí, jelikož zahraniční politika má posilovat bezpečnost země [respondent 4]. Předseda komise byl vybrán výkonným výborem. Přibližný počet členů komise je 15, z každého kraje musí být v komisi jeden zástupce, kterého zvolí krajský výkonný výbor. Komise pro zahraniční a obrannou politiku je na krajské úrovni zřízena jen v některých krajích z důvodu, že se tyto politiky v krajích tolik neřeší a nedostávají se ani do volebních programů pro krajská zastupitelstva. V kraji nemusí jít o celou

komisi, může jít o i seskupení dvou lidí, záleží na krajském garantovi expertní komise. Předseda může na jednání komise pozvat kohokoliv i mimo stranu, například experty se zkušenostmi z řízení ministerstva nebo z akademické sféry. Tito lidé nemusí být členové a nejsou také nikde uvedeni, pokud si nepřejí být se stranou spojováni [respondent 3, respondent 4]. Komise se by se měla scházet jednou měsíčně, schází se však nepravidelně spíše jednou za dva měsíce [respondent 3]. Elektronická komunikace probíhá velmi často. Schůzi svolává předseda prostřednictvím tajemníka odborné komise, který je zároveň asistentem poslance TOP 09 [respondent 3]. Členové komise nejsou za svou práci placeni, v případě že by komise potřebovala nějaké finanční prostředky, může využít finančních prostředků poslanců, kteří mají pro tyto účely vyhrazené tzv. 'expertné' (tedy finance na získání odborných informací nebo analýz) [respondent 4]. Podněty k práci komise přichází většinou od předsedy strany, ale mohou přicházet i od ostatních členů. Nejčastějšími výstupy jsou komentáře, oponentury a analýzy dokumentů předložených vládní koalicí [respondent 3, respondent 4]. Většinou jsou dokumenty veřejně přístupné, pokud ne, mohou si o ně poslanci zažádat na ministerstvu. Dokumenty lze sehnat i neoficiální cestou, přes známost s úředníky na ministerstvu. To však není nutné, neboť získat přístup dokumentům není problém ani v jednom případě [respondent 4]. Komise se často vyjadřuje k materiálům z výboru pro obranu a doplňuje stanoviska k legislativě a zákonům. Důležitou činností je příprava volebního programu, na něm probíhá práce kontinuálně a rok před volby se začne řešit intenzivněji. Ve výstupech komise se poté upravuje spíše její formální část, protože názory na obsahovou část se ve straně dlouhodobě shodují. Výstupy komise schvaluje buď její předseda nebo výkonný výbor. Spolupráce uvnitř strany funguje mezi expertními komisemi dobře, většinou formou elektronické komunikace se pouze ujistí, že 'jsou na stejné vlně' nebo si rozdělí zpracování společného tématu práce [respondent 4]. Podle respondenta 3 je v opozici větší potřeba expertízy, jelikož se ke straně nedostává tolik informací z ministerstev. Zpětná vazba na výstupy krajů skoro neexistuje, informace od nich jsou buď použity nebo ne, ale žádná reakce na ně nepřijde. Když dostanou poslanci zpětnou vazbu při jednání ve výboru poslanecké sněmovny, nerozešlou jí do struktury dál ke krajům. Pokud má krajský garant expertní komise alespoň týden na zpracování odpovědi, konzultuje s dalšími členy komise v kraji. Často má na odpověď pouze několik dní, tak se zapojí pouze sám. Některé komise ve straně fungují efektivněji. Jelikož jsou poslanci v Praze v centru dění, mají větší možnost se k tématům vyjadřovat sami a nekonzultují tolik se svojí expertní komisí [respondent 3].

4.2.5 Analytická kapacita

Makro úroveň

Expertní komise pro zahraniční a obrannou politiku funguje na celostátní a částečně i krajské úrovni. Má přibližně 15 členů, z každého kraje je předsednictvem strany vybrán jeden garant krajské expertní komise, který je členem komise na celostátní úrovni může si vytvořit vlastní komisi v kraji. Tito garanti jsou vybráni na základě vzdělání nebo praxe v oboru, jsou to tedy především funkční experti. Komise se schází nepravidelně, přibližně jednou za dva měsíce, ale probíhá v ní častá elektronická komunikace. Podle respondenta 3 nejsou všichni členové komise drženi v centru kudy proudí informace, tam se nachází hlavně skupinka poslanců a jejich spolupracovníků.

Mezo úroveň

Aktéři v komisi jsou kvalitní, ale jde přeci jenom o spojení dvou politik - zahraniční a obranné. I když spolu tyto politiky velmi úzce souvisí, přece jen může být jejich obsahová stránka odlišná. Komise v sobě tedy skloubí procesní a funkční experty dvou různých politik. Na krajské úrovni si mohou krajští garanti vytvořit vlastní expertní komisi podle svého uvážení. Komise sama nedisponuje žádnými finančními prostředky, ale může si o ně zažádat v podobě příspěvku pro poslance. Tento proces považují za trochu složitější, než by bylo získání peněz přímo od strany.

Mikro úroveň

Komise je řízena předsedou s pomocí jeho asistentky. Předseda strany je zároveň poslanec Parlamentu ČR, kvůli čemu je časově vytížený komise se tak nestíhá scházet jednou za měsíc podle plánu, ale spíše dvakrát do měsíce. Komunikace probíhá elektronickou formou, ale chybí zpětná vazba od centrálního vedení strany. Nabídka expertízy v tomto případě převyšuje nízkou poptávku.

4.3 KSČM

4.3.1 Historie a základní informace

Komunistická strana Čech a Moravy byla zaregistrována 28. listopadu 1990. V říjnu 1990 se poté v Olomouci konal první řádný sjezd, ba kterém byl přijat samostatný volební program a předsedou strany byl zvolen Jiří Svoboda[KSČM, Sjezdy]. V parlamentních volbách v roce 1992 KSČM kandidovala v koalici se stranou Demokratická levice(DL), ale po roce 1993 došlo k oddělení menších skupin včetně Demokratické levice od KSČM. Z tohoto důvodu byl roku 1994 založen samostatný poslanecký klub KSČM, který se v dřívější koalici KSČM s DL jmenoval Levý blok[PSP, KSČM]. Předsedou se roku 1993 stal Miroslav Grebeníček a od roku 2008 až do současnosti jím je Vojtěch Filip. Ve volbách roku 1996 se stala KSČM třetí nejsilnější parlamentní politickou stranou, což se jí povedlo také v roce 2013, kdy získala 14,91% hlasů. KSČM má největší počet registrovaných členů, podle údajů z roku 2013 jich má 51 tisíc, avšak jejich průměrný věk je 67 let [Rieger, 2014].

4.3.2 Organizační struktura

Vnitřní organizační struktura KSČM je rozdělena na nejmenší *Základní organizace KSČM*, dále na *Okresní organizace KSČM*, *Krajské organizace KSČM* a na nejvyšší *Celostranické a ústřední orgány KSČM*. Nejvyšším samosprávným orgánem strany je *Sjezd KSČM*, svolávaný zpravidla jednou za čtyři roky. Nejvyšším řídicím orgánem strany mezi sjezdy *Ústřední výbor KSČM*, který všechny nižší stranické organizace a jejich orgány řídí. Zároveň kontroluje činnost strany v období mezi sjezdy. *Výkonný výbor ústředního výboru KSČM* je výkonný orgán ÚV KSČM. Ten má přijímat operativní opatření k realizaci závěrů sjezdu a ÚV KSČM a projednávat politické analýzy a na jejich základe zaujímat stanoviska k vnitrostátní a mezinárodní situaci[KSČM, Stanovy].

4.3.3 Odborné zázemí

Odborné zázemí a jeho fungování v KSČM není popsáno zvláštním dokumentem, například statutem odborných komisí. Podle respondenta 2 takový dokument pro odborné zázemí neexistuje, fungování odborných komisí je tedy jednoduše upraveno pouze ve stanovách strany. Podle nich spolupracují stranické orgány s dobrovolným aktivem členů a

sympatizantů KSČM a podle potřeby vytvářejí dočasné nebo stálé komise, pracovní skupiny a sekce nebo rady pro odbornou a koordinační činnost. Do nich mají být podle podmínek zařazeni zejména odborníci jednotlivých profesí [KSČM, Stanovy: V.41.]. Struktura odborného zázemí ÚV KSČM je k dispozici na internetu [KSČM, Odborné].

4.3.4 Generování expertízy

V oddělení odborného zázemí Ústředního výboru KSČM figuruje komise bezpečnostní a branné strategie. Jejím předsedou je RSDr. Karel Hošek. Tato komise je rozdělena na tři samostatné sekce: sekce bezpečnostní politiky, sekce integrovaného záchranného systému a také sekce branné politiky. Předsedou sekce branné politiky je rovněž RSDr. Karel Hošek. Respondent 1 je bývalým vojákem z povolání, má dokončenou vysokou školu s oborem studia vojenství a již delší dobu se pohybuje v politické sféře. Zařadil bych jej do kategorie funkčních expertů a specializovaných politiků.

Sekce obrany má asi 15 zapsaných členů, ale pouze 8 z nich je aktivních. Sekce není určena pouze pro členy KSČM, může se do ní dobrovolně nechat zapsat každý. Člena sekce si může její předseda vybrat sám, může mu být doporučen stranickými orgány a může se přihlásit i sám uchazeč. Členové sekce jsou evidováni pouze u předsedy sekce. Vedoucího sekce vybírá předseda komise a schvaluje ho výkonný výbor. Je potřeba aby měl vedoucí sekce praxi nebo delší dobu pracoval v oboru. Předsedu komise vybírá výkonný výbor ústředního výboru a potvrzuje ho ústřední výbor. Členové sekce ani jejich předsedové a předsedové odborných komisí nejsou za svou práci placeni, sekce ani komise nedisponují žádnými finančními prostředky, ale v případě potřeby si o tyto prostředky mohou požádat. Členové sekce jsou často bývalí vojáci, stává se však že se přihlásí i obyčejní lidé, které zajímá obranná politika. Stává se však také, že členové sekce pro nezájem skončí a ukáže se, že se zajímali o oblast obranné politiky pouze povrchně nebo pouze o jedno konkrétní téma. Členy sekce jsou také poslanci, kteří však se sekci komunikují převážně elektronicky. Sekce se schází nepravidelně a podle potřeby, většinou probíhá komunikace elektronicky. Při osobních setkání mohou sekce využívat zázemí ÚV KSČM. Pokud sekce pracuje na nějakém dokumentu dlouhodobě, domluví si pravidelná setkání. Předseda vždy rozešle členům program a materiály k prostudování, na schůzi se potom pokládají otázky a diskutuje se, na základě čehož vznikne závěrečný výstup. Komise jedná o problémech nebo událostech na základě podnětu od poslance nebo na základě vlastního rozhodnutí. Iniciativa ze stran členů

sekce je slabá, takže výběr témat k projednání zůstává na předsedovi sekce. Pokud sekce připraví výstup na základě podnětu od poslance, dodá ho přímo jemu. Pokud sekce jedná na svém vlastním podnětu, výstup práce předkládá výkonnému výboru ústředního výboru. Ten jej pak může předat jako doporučení pro poslance, dokument pro další organizační struktury KSČM nebo pro veřejnost. Sekce získává pracovní dokumenty skrze svého poslance ve výboru pro obranu, od ministerstva obrany nebo i z médií. Jelikož je KSČM opoziční strana, výstupy jsou často reakce a kritika vládních dokumentů. Sekce pro stranu zpracovává spíše střednědobé a dlouhodobé strategické dokumenty. Tyto výstupy přebírá místopředseda strany který je dále upraví a předá ústřednímu výboru. Pokud je vše v pořádku, dokumenty jsou hotové, pokud ne, jsou předány komisi zpět na přepracování. Na dokumentech pro Sjezdy KSČM (jednou za 4 roky) se začíná pracovat až jeden a půl roku dopředu. Zpětná vazba na výstupy uvnitř strany nebo sekce funguje. Nemusí však být jednoduché přesvědčit některé poslance o správnosti výstupů komise. Zde to funguje hlavně na základě vzájemné známosti předsedy sekce a poslance. Podle respondenta 1 strana strádá především kvůli tomu, že sní ostatní politické strany nechtějí spolupracovat. Strana má málo mladých členů a není ani dostatek odborníků některých oborů. Fungování strany prý v současné situaci nejde zlepšit. Straně by nejvíce pomohl příliv nových a mladých členů [Respondent 1].

4.3.5 Analytická kapacita

Makro úroveň

Sekce branné politiky je součástí komise bezpečnostní a branné strategie v odborném zázemí Ústředního výboru KSČM. Sekce dosahuje 15 členů, ale pouze 8 z nich je skutečně aktivních. Členové sice většinou jsou bývalými vojáky z povolání a tedy funkčními experty, ale při vstupu do komise po nich není žádná odborná způsobilost vyžadována. Komise spolu komunikuje elektronickou formou a nepravidelně se schází. Existuje sice snaha držet členy sekce v centru dění, kde proudí informace, ale kvůli špatné aktivitě členů a nelibosti ostatních stran s KSČM spolupracovat se sekce vyskytuje spíše na okraji dění.

Mezo úroveň

Aktéři v komisi nejsou příliš kvalitní. Schází jim, iniciativa a možná také odborné znalosti, vzdělání nebo praxe, jelikož o u členů komise nejde jednoznačně zaručit. Přestože

komise nedisponuje vlastními finančními prostředky, může si o nějaké zažádat u vedení strany.

Mikro úroveň

Předseda sekce by mohl být dobrým vedoucím, ale chybí mu potřebné lidské zdroje. Komunikace probíhá pouze přes email a nepravidelně také na setkáních. Zázemí ÚV KSČM není pro sekci špatné a o finanční prostředky si může zažádat. Ve straně je však zoufalá poptávka po expertíze a celkově po nových členech.

4.4 Shrnutí analytických kapacit

Z konečných výsledků míry politické analýzy vyplývají celkem zřejmé informace. Největší mírou analytické kapacity by se mohla chlubit strana ČSSD. Možná právě proto, že se jedná o jednu z dlouhodobě nejoblíbenějších politických stran, která v posledních volbách do poslanecké sněmovny v roce 2013 získala přes milion hlasů a s 20,45% se stala nejsilnější českou stranou, disponuje ČSSD největší mírou analytické kapacity mezi mnou zkoumanými stranami. Strana má nejpodrobněji zpracované své stranické dokumenty - stanovy strany a statuty odborných komisí - a také má zřízen největší počet odborných komisí. Její odborná komise působí pouze na ústřední úrovni, což je pro obrannou politiku dostačující. Strana podle informací respondenta 2 nemá problém s poptávkou po expertních znalostech. Díky tomu, že se komise schází pravidelně podle harmonogramu a další komunikace probíhá rovněž elektronickou formou, jsou aktéři s v rámci odborné komise drženi přímo u centrálního zdroje informací a mohou jej tak plně využívat a v případě potřeby formovat. Svou zásluhu na tom má i to, že ČSSD je vládní koalici, na ministerstvu obrany působí její náměstek a její poslanci jsou členy Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny České republiky. Členové v rámci strany jsou vybíráni a doporučováni krajskými výbory na základě svého vzdělání nebo praxe, což zaručuje že se do komise dostanou hlavně funkční experti s dostatkem znalostí o obranné politice. Přestože komise nemá k dispozici finanční zdroje, může si zažádat jejich přidělení. Nevyšší míru analytické kapacity narušuje ČSSD pouze tajemník odborné komise, který nemá dostatečné znalosti v oboru obranné politiky a proto se nemůže plně zapojit do práce s komisí. Komise funguje pod současným předsedou velice dobře, vzhledem k tomu že se jedná o funkčního i procesního experta v jednom je chod obranné komise výborný. Komise může využívat zázemí ČSSD a má k dispozici svého tajemníka pro plnění organizačních a technických potřeb.

Naproti tomu TOP 09 má poněkud zmatečnou strukturu, kdy kromě celostátní komise pro zahraniční a obrannou politiku mohou existovat i komise krajské. Ty však zůstávají nevyužité z toho důvodu, že ve většině problémů, které se řeší elektronickou poštou není dostatek času na konzultaci v rámci krajské komise. Vytíženost některých aktérů, zejména poslanců poté z časových důvodů snižuje poptávku po expertním vědění. Strana nabídkou expertního vědění disponuje, ale plně ji nevyužívá. Nevýhodou by taky mohl být proces žádání o finanční prostředky pro komisy, když tato žádost nejde pouze přes komisy, ale závisí na poslanci. Z poslanecký výhod čerpá komise také pomocí asistentky poslance, která působí jako tajemnice odborné komise a zajišťuje kontakt s krajskými organizacemi. Vzhledem k zatíženosti předsedy komise jako poslance parlamentu a místopředsedy strany se není čemu divit, že komise se neschází příliš pravidelně a často. V centrální části strany, kde se nachází poslanci, mezi nimi probíhá častá interakce a porady. Ty se však nedostanou ke krajským komisím a jejich expertíza pak není plně využita.

KSČM se nachází v úpadku a je to poznat i na stavu odborných komisí. Zatímco ČSSD má podrobně zpracovaný statut odborných komisí a TOP 09 má podobný statut expertních komisí zpracovaný alespoň v základní podobě, KSČM statut odborných komisí nijak oficiálně neupravuje. Přestože jsem u TOP 09 označil spojení komise pro zahraniční a obrannou politiku spíše jako negativum, v případě KSČM by se jednalo o rozumný krok. Jestliže se v sekcích odborných komisí nachází málo aktivních jedinců se správnou odborností, bylo by nasnadě sloučit tyto sekce působit pouze ve větším rámci odborných komisí.

Pro ČSSD snižuje míru analytické kapacity pouze nižší efektivita tajemníka komise, který není zároveň funkčním expertem pro oblast obranné politiky. KSČM by mohla poskytnout dobré zázemí a vedení, avšak velmi citelně jí chybí kvalitní aktéři, kteří by zvedli úroveň expertízy. TOP 09 strádá v organizační složce kdy mohou a nemusí existovat expertní krajské komise a předseda komise musí kromě místopředsednictví strany docházet také na jednání do poslanecké sněmovny a výboru obrany.

5 ZÁVĚR

Hlavní výzkumnou otázkou a cílem této práce bylo zjistit, jakými expertními kapacitami disponují vybrané politické strany v ČR v oblasti obranné politiky. Dalšími cíly bylo zjištění, jakým způsobem funguje ve stranách odborné zázemí pro obrannou politiku jakou má strukturu a zda jsou v něm skutečně lidé, kteří se dají považovat za experty. Posledním cílem bylo zjištění míry analytické kapacity odborných komisí pro obrannou politiku a jejich porovnání mezi sebou. Politické strany disponují funkčními a procesními typy expertů. Odborné zázemí poskytuje tvůrcům obranné politiky kvalitní analýzy a komentáře na zkoumané problémy. Komise jsou většinou založeny pouze na centrální úrovni, protože obranná politika v krajích a nižší organizačních stupních spíše neřeší.

V práci jsem se zaměřil jsem se na tři politické strany:

ČSSD, jakožto v současné době nejsilnější strana, která v posledních volbách do poslanecké sněmovny v roce 2013 skončila s největším počtem voličských hlasů na prvním místě.

TOP 09, teprve šest let stará politická strana, která i ve svých druhých volbách do poslanecké sněmovny dopadla obstojně a která si v prvním volebním období vyzkoušela práci ve vládní koalici a nyní se nachází naopak v opozici.

KSČM, strana s největším počtem stranických členů, jejichž průměrný věk je však 67 let a její obliba se zdá pořád klesá.

V práci byly použity dva hlavní koncepty, prvním z nich je policy work, který se zabývá pracovní činností v oblasti veřejných politik a popisuje základní fungování tvorby veřejných politik. Z tohoto konceptu pochází také rozdělení respondentů, které v práci používám, na funkční, procesní experty, analytiky veřejných politik a specializované politiky. Druhým konceptem, který byl v práci použit více je policy analytical capacity, neboli zkoumání míry analytických kapacit. Tento koncept jsem aplikoval na odborné komise zabývající se oblastí obranné politiky výše zmíněných stran..

Ke sběru dat jsem použil nejdříve analýzu stranických dokumentů - základních stanov strany a dále analýzu statutu odborných komisí. Pouze KSČM nedisponuje materiálem ustavujícím strukturu nebo fungování odborných komisí. Dalším a tím hlavním zdrojem dat byly polostrukturované rozhovory doplněné o dotazníkové šetření, jejichž osnovy mi k vypracování výzkumného záměru poskytli PhDr. Vilém Novotný, Ph.D., PhDr. Martin

Polášek, Ph.D a doc. PhDr. Michel Perottino, Ph.D. Průběh sběru dat byl celkem rušný, protože bylo velmi obtížné najít ochotné členy odborných komisí obranné politiky ze stran ČSSD, KSČM a TOP 09, kteří by mi poskytli rozhovor. Data se mi nakonec povedlo sebrat a rozhovory analyzovat.

Podářilo se mi nalézt odpověď na hlavní výzkumnou otázku: Jakými expertními kapacitami disponují politické strany v České republice v oblasti obranné politiky? Po určení jaké typy expertů a analýze rozhovorů vyšlo najevo, že strany disponují především funkčními experty, ale najde se tam i dostatek expertů procesních. Odborné skupiny pro oblast obranné politiky měly ve zkoumaných stranách kolem 15 členů, stranickými orgány vybraného předsedu komise a zdálo se že v nich převládá způsob strukturovaných interakcí. Experti v oblasti obranné politiky jsou velmi často bývalí vojáci z povolání a mají vystudovanou vysokou školu. Do expertních skupin se vždy přihlásili dobrovolně, protože chtěli pomoci straně a z působení v těchto skupinách nemají žádný další užitek, možná kromě prohlubování znalostí o tématu. Experti ve vládních stranách mají možnost ovlivnit některé aspekty obranné politiky, ale experti z opozičních stran nevěří, že je možné tvorbu obranné politiky ovlivnit. Porovnání míry analytické kapacity odborných komisí nám ukazuje, že mezi stranami mohou být propastné rozdíly, jako mezi ČSSD a KSČM. ČSSD má nejvyšší míru analytické kapacity, zatímco KSČM velmi nízkou. Rozdíl mezi ČSSD a TOP 09 je patrný, i když není tak vážný. Mezi KSČM a TOP 09 je znovu vidět velký rozdíl.

ZDROJE

- COHEN, Michael D., MARCH, James G., OLSEN, Johan P. *A Garbage Can Model of Organizational Choice*. *Administrative Science Quarterly*. 1/1972, s. 1-25.
- COLEBATCH, Hal K. What work makes policy?. *Policy Sciences*. 4/2006, s.309-321.
- COLEBATCH, Hal K., HOPPE, Robert a NOORDEGRAAF, Mirko. Understanding Policy Work. In: COLEBATCH, Hal K., HOPPE, Robert a NOORDEGRAAF, Mirko. *Working for Policy*. Amsterdam, 2010, s. 11-25. ISBN: 978 90 8964 253 0
- CRAFT, Jonathan, HOWLETT, Michael. *Subsystem Structures, Shifting Mandates and Policy Capacity: Assessing Canada's Ability to Adapt to Climate Change*. *Canadian Political Science Review*. 1/2012, s. 3-14.
- ČSSD. *Koaliční smlouva mezi ČSSD, hnutím ANO a KDU-ČSL*. 1-13-2014 [online] [cit. 2015-05-12] Dostupné z: <http://www.cssd.cz/aktualne/aktuality/koalicni-smlouva-mezi-cssd-hnutim-ano-a-kdu-csl/>
- ČSSD. *Odborné komise*. [online] [cit. 2015-05-12] Dostupné z: <http://www.cssd.cz/strana/organy-cssd/odborne-komise/>
- ČSSD. *Stanovy ČSSD*. 2015 [online] [cit. 2015-05-12] Dostupné z: <http://www.cssd.cz/ke-stazeni/stanovy/>
- ČSSD. *Statut odborných komisí ČSSD*. Praha. 12-13-2014
- ČSÚ. *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25.10.-26.10.2013*. [online]. [cit. 2015-05-12] Dostupné z: <http://volby.cz/pls/ps2013/ps>
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2. aktualizované vydání. Praha, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4
- HENDL, Jan.: *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha, 2005. ISBN: 80-7367-040-2.
- HOWLETT, Michael. *Policy analytical capacity and evidence-based policy-making: Lessons from Canada*. *Canadian Public Administration*. 2/2009, s. 153-175.

JIRÁČEK, Luděk. *Výdaje na obrannou politiku v ČR*. CEVRO, 12/2014 [online]. [cit. 2015-05-08] Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/soubory/ctnacni-deniky/2014/14denik_12_2014.pdf

KSČM. *Oddělení odborného zázemí ÚV KSČM*. [online] [cit. 2015-05-10] Dostupné z: <https://www.kscm.cz/politika-kscm/odborne-zazemi-kscm>

KSČM. *Sjezdy KSČM*. [online] [cit. 2015-05-10] Dostupné z: <https://www.kscm.cz/nase-strana/sjezdy-kscm>

KSČM. *Stanovy Komunistické strany Čech a Moravy*. [online] [cit. 2015-05-10] Dostupné z: <https://www.kscm.cz/nase-strana/stanovy>

MO. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany ČR - odbor komunikace a propagace, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3

MZV. *Bezpečnostní politika*. 2015 [online]. [cit. 2015-05-08] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/

MZV. *Bezpečnostní strategie České republiky*. 2011. ISBN: 978-80-7441-005-5. [online] [cit. 2015-05-08] Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/699914/Bezpecnostni_strategie_CR_2011.pdf

NATO, *The North Atlantic Treaty*. Washington D.C., 4. duben 1949. [online] [cit. 2015-05-10] Dostupné z: http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm

NOVOTNÝ, Vilém. *Co je „policy work“? Pracovní činnost v oblasti veřejných politik v teorii a praxi*. *Politologická revue*, 2/2013, s.136-158.

PEROTTINO, Michel. POLÁŠEK, Martin, NOVOTNÝ, Vilém. *Policy-Related Expertise in Czech Political Parties*. Project. Czech Science Foundation, 2013

POLÁŠEK, Martin, NOVOTNÝ, Vilém, PEROTTINO, Michel. *Expertiza v politických stranách: téma a jeho teoretické uchopení*. *Czech Political Science Review*, 1 / 2014, str.147-166.

PSP. *Poslanecký klub Komunistické strany Čech a Moravy*. [online] [cit. 2015-05-15] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=5400>

PSP. *Poslanecký klub TOP 09 a Starostové*. [online] [cit. 2015-05-15] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=5300>

Rieger, Lukáš. *Počet členů stran včera a dnes*. CEVRO, 15/2014[online]. [cit. 2015-05-15] Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/soubory//ctrnacni-deniky/2014/14denik_15_2014.pdf

Roušar, Jaroslav. *Česká republika a její profesionální armáda*. Ministerstvo obrany České republiky, Praha, 2006[online]. [cit. 2015-05-15] Dostupné z: http://www.army.cz/images/id_7001_8000/7420/crapa-cz.pdf

TOMEŠ, Josef, MALÍNSKÝ, Tomáš. *Z historie české sociální demokracie*. [online] [cit. 2015-05-15] Dostupné z: <http://www.cssd.cz/strana/agenda-a-clenstvi/historie-cssd/>

TOP 09. *Programová východiska a principy*. [online] [cit. 2015-05-15] Dostupné z: <http://www.top09.cz/proc-nas-volit/programova-vychodiska-a-principy/>

TOP 09. *Stanovy politické strany TOP 09*. [online] [cit. 2015-05-15] .Dostupné z: <http://www.top09.cz/dokumenty/stanovy/>

VÁLKOVÁ, Hana. *ČSSD přišla za rok o 1 700 členů, Sobotka chce úbytek zastavit*. iDNES.cz [online]. 2015-04-11 [cit. 2015-05-15].

Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky.[online] [cit. 2015-05-15] .Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_0000_1000/172/222m.pdf

ZEMAN, Petr, kolektiv. *Česká bezpečnostní terminologie*. Ústav strategických studií vojenské akademie v Brně. Brno, 2003

Rozhovory:

Respondent 1, KSČM, datum rozhovoru: 17. 3. 2015

Respondent 2, ČSSD, datum rozhovoru: 5. 5. 2015

Respondent 3, TOP 09, datum rozhovoru: 12. 5. 2015

Respondent 4, TOP 09, datum rozhovoru: 20. 5. 2015

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1: Osnovy rozhovorů

Příloha č.2: Doplnkový dotazník k rozhovoru

Příloha č.3: Informovaný souhlas

PŘÍLOHY

Příloha č.1: Osnovy rozhovorů

Osnova rozhovoru se šefy vnitrostranických odborných komisí nebo šefy odborů a oddělení v aparátu strany

Obvykle procesní experti nebo analytici, někdy mohou být kombinací všech čtyř typů tj. věč. funkčních a politiků

Ptát se nejen na současnost, ale pokud si to respondenti mohou pamatovat, tak i na minulost („takhle se to dělalo vždycky“?) a na dobu, kdy strana byla ve vládě/opozici.

Za „daná policy“ osazovat – tam, kde to má smysl – , konkrétní policy, o níž hovoříme. Pokud respondent nezná výraz policy, užívat pojmu veřejná politika, nebo mu to přiblížit na příkladu té policy, o které hovoříte.

V závorce za otázkou možnosti, kterému respondentovi dávat, pokud ho nic nenapadá, nebo jimi jeho odpověď rozvádět/doplňovat.

Záleží na to, zda hovoříte s šéfem odborné komise, nebo oddělení v aparátu. Podle toho používat komise/oddělení.

1. Jaké byly Vaše důvody pro zapojení se do práce na tomto tématu? (obsahový zájem, pracovní povinnost, potřeba mít přehled o dění...)

2. Kde se na dané policy dnes pracuje především, ve straně nebo ve vládě (příp. quasivládním orgánu typu „nezávislé komise“ ustavené vládou)?

3. Pro vládní strany: Jak v přípravě dané policy pomáhá aparát ministerstev, jakou část práce ministerstva dělají?

4. Je zvykem, že poslanec/senátor/ministr se s vaší komisí/oddělením radí?

Jak se dozvídáte o práci ministra/senátora/poslance na dané policy? (informuje vás neformálně, formálními kanály typu newsletter, na pravidlených poradách/setkáních nějakého druhu, jen z médií...)

5. Jaká je v přípravě dané policy role aparátu strany? (organizuje jednání, z aparátu vychází agenda, aparátu se předává projednaná agenda ke schválení nebo třeba zajistí místnost, občerstvení, rozesílá účastníkům výsledky a podklady jednání...).

6. S jakými organizacemi mimo stranu spolupracujete na dané policy? (ministerstva, univerzity nebo jiná akademická pracoviště, zájmové svazy jako odbory nebo Hospodářská

komora, neziskové organizace, jiné politické strany ze stejné stranické rodiny v ČR nebo v zahraničí..., ať uvede příklady)

V čem tato spolupráce spočívá? (scházíte se k poradám, výměna materiálů a dat...)

7. Kdo vybírá členy komise/oddělení?

Znal jste členy komise/oddělení dříve, než jste se ocitl v jejím čele?

Pokud neznal a rozhoduje on: **Kdo vám je doporučil? Někdo ze stávajících členů? Nebo se přihlásili sami?**

Je členem komise/oddělení někdo z titulu své funkce automaticky? (protože má nějakou funkci ve straně, protože zastupuje region... ať uvede příklady a jakou roli takový člen v komisi má)?

Každý, kdo se na práci podílí je evidován jako člen komise/oddělení? (příp. podílel se na přípravě dané policy někdo, kdo nebyl členem?)

8. Na základě čeho se někdo stane členem komise/oddělení? (politická pozice, profesní zaměření, odbornost, ... ať uvede příklady)

Pokud známe členy komise/participanty na tvorbě policy: **Jaké byly důvody pro oslovení právě těchto lidí/Jaké jsou důvody spolupráce právě s těmito lidmi?**

9. Jakou roli hraje v rozhodování o členství v komisi/ oddělení ideová blízkost ke straně?

Jsou všichni členové komise/oddělení straníci? A pokud jsou, je to proto, že musí být?

Jsou členové komise/oddělení za svou práci placeni? (pokud ano, jak - pravidelná mzda, smlouva na konkrétní práci)

10. Kdo svolává schůze komise/oddělení? (pravidelná práce, šéf, tajemník, kolektivní rozhodnutí členů, orgán strany, ministerstvo...)

Jak často se scházíte? (podle potřeby, pravidelně v návaznosti na nějaký cyklus např. přípravu zákona, pravidelně x krát za rok...)

Kdo zadává témata práce/odkud přichází podněty? (vnitřní rozhodnutí (vedoucí/členové), rozhodnutí vyšších/nížších orgánů strany, žádost od poslanců nebo senátorů...popřípadě kvantifikovat)

11. Kolik členů má vaše komise/oddělení? Lze to vyjádřit úvazky? (kolik lidí na plný úvazek se zabývá jen touto činností)

Jak velký je váš rozpočet? (míněno konkrétní komise/oddělení, příp. podíl na rozpočtu celého organizačního bloku)

Jaká je struktura vašeho ročního rozpočtu? (provoz, analytická činnost/mzdy analytiků, prezentace)?

12. V jaké výstupy ústí práce vaší komise? (Typy: materiály pro veřejnost (novinové články, internet, podklady pro vystupování poslanců či ministrů v médiích, programové dokumenty, ...), materiály pro interní potřebu (texty k vnitrostranické diskusi, podklady pro práci poslanců, ministrů atd.), nebo jiné materiály (jaké?))

Do těchto výstupů ústí vaše práce přímo, nebo musí váš postup ještě někdo schvalovat, nebo mu dávat definitivní podobu?

Pokud musí někdo schvalovat, kdo?

13. Je na výstupy Vaší komise nějaká reakce (ať už pozitivní či negativní) a pokud ano, jaká? (primárně z vedení strany – na to se vždy zeptat, pokud by to respondent vynechal –, ale i z různých pater strany, z aparátu strany, od řadových členů, z médií, z odborných kruhů...).

14. Dokážete své návrhy prosadit (tj. návrhy komise/oddělení)? Jak se to projevuje (ať respondent pokud možno uvede konkrétní příklad u dané policy)?

Příp. doplnit možnostmi: stávají se součástí stranických programů? osvojují si je vaši poslanci/ministři v diskusi se zástupci jiných stran nebo při veřejných vystoupeních? stávají se věcným záměrem zákonů? předkládá je poslanec/ministr jako konkrétní opatření typu paragrafovaného znění zákona?

15. Domníváte se, že stávající způsob generování expertízy ve vaší straně odpovídá v zásadě jejím potřebám, nebo by se měl změnit? Pokud měl, jak?

Osnova rozhovoru s funkčními experty

Funkční experti

Ptát se nejen na současnost, ale pokud si to respondenti mohou pamatovat, tak i na minulost („takhle se to dělalo vždycky“?) a na dobu, kdy strana byla ve vládě/opozici.

Za „daná policy“ osazovat vždy konkrétní policy, o níž hovoříme. Pokud respondent nezná výraz policy, užívat pojmu veřejná politika, nebo mu to přiblížit na příkladu té policy, o které hovoříte.

V závorce za otázkou možnosti, kterému respondentovi dávat, pokud ho nic nenapadá, nebo jimi jeho odpověď rozvádět/doplňovat.

1. Pro funkčního experta mimo stranu: Jaké byly důvody pro Vaše rozhodnutí spolupracovat s touto stranou na tomto tématu?

Pro ostatní typy funkčních expertů: **Jaké byly Vaše důvody pro zapojení se do práce na tomto tématu?** (obsahový zájem, pracovní povinnost, potřeba mít přehled o dění...).

2. Kde se na dané policy dnes pracuje především, ve straně nebo ve vládě (příp. quasivládním orgánu typu „nezávislé komise“ ustavené vládou)?

3. Pro vládní strany: Jak v přípravě dané policy pomáhá aparát ministerstev, jakou část práce ministerstva dělají?

4. Jaká je v přípravě dané policy role aparátu strany? (organizuje jednání, z aparátu vychází agenda, aparátu se předává projednaná agenda ke schválení nebo třeba zajistí místnost, občerstvení, rozesílá účastníkům výsledky a podklady jednání...)

5. Je zvykem, že poslanec/ministr se s vámi/vaší komisí/oddělením přichází radit? Jak se dozvídáte o práci ministra/poslance na dané policy? (informuje vás neformálně, formálními kanály typu newsletter, na pravidlených poradách/setkáních nějakého druhu, jen z médií...)?

6. Jak jste se stal členem komise? (někdo vás doporučil, z titulu funkce, někoho zastupujete...)

7. Jste za svou práci placen? Pokud ano, je to váš hlavní či vedlejší příjem?

8. Kdo svolává schůze? (pravidelná práce, šéf, tajemník, kolektivní rozhodnutí členů, orgán strany, ministerstvo)

Jak často se scházíte (podle potřeby, pravidelně v návaznosti na nějaký cyklus např. přípravu zákona, pravidelně x krát za rok) nebo **jak často se účastníte schůzí komise?**

Kdo vám zadává témata práce/odkud přichází podněty (vnitřní rozhodnutí (vedoucí/členové), rozhodnutí vyšších/nížších orgánů strany, žádost od poslanců nebo senátorů, popřípadě kvantifikovat)?

9. V jaké výstupy ústí práce vaší komise? (Typy: materiály pro veřejnost (novinové články, internet, podklady pro vystupování poslanců či ministrů v médiích, programové dokumenty...), materiály pro interní potřebu (texty k vnitrostranické diskusi, podklady pro práci poslanců, ministrů atd.), nebo jiné materiály (ptát se jaké).)

10. Do těchto výstupů ústí vaše práce přímo, nebo musí váš postup ještě někdo schvalovat, nebo mu dávat definitivní podobu?

Pokud musí někdo schvalovat, kdo?

11. Je na výstupy Vaší komise nějaká reakce (ať už pozitivní či negativní) a pokud ano, jaká? (primárně z vedení strany – na to se vždy zeptat, pokud by to respondent vynechal -, ale i z různých pater strany, z aparátu strany, od řadových členů, z médií, z odborných kruhů...).

12. Dokážete své návrhy prosadit (tj. vaše vlastní návrhy)? Jak se to projevuje? (ať respondent pokud možno uvede konkrétní příklad u dané policy; zajímá nás přitom nejen to, jestli něco dokázal prosadit skrze komisi, u funkčních expertů nás zajímá zda něco dokázali prosadit jakoukoli cestou, třeba osobní vazbou k decision-makers místo formální cesty přes komisi)

(Příp. doplnit možnostmi: stávají se součástí stranických programů? osvojují si je vaši poslanci/ministři v diskusi se zástupci jiných stran nebo při veřejných vystoupeních? stávají se věcným záměrem zákonů? předkládá je poslanec/ministr jako konkrétní opatření typu paragrafovaného znění zákona?)

14. Domníváte se, že stávající způsob generování expertízy ve vaší straně odpovídá v zásadě jejím potřebám, nebo by se měl změnit? Pokud ano, jak?

Příloha č.2: Doplnkový dotazník k rozhovoru

DOTAZNÍK PRO ÚČASTNÍKY VÝZKUMU EXPERTNÍCH KAPACIT POLITICKÝCH STRAN

Zvolené odpovědi, prosím, vyznačte zakroužkováním příslušného čísla. Vyplněný dotazník nám předejte na začátku hloubkového rozhovoru. Případné nejasnosti můžete vyřešit s tazatelem během rozhovoru.

1. Jste členem nějaké politické strany (tj. strany či hnutí)?

Ano	1
Ne	2

2. Pokud jste členem nějaké politické strany, můžete uvést jaké? *Vyberte jednu možnost.*

1.	ANO 2011
2.	ČSSD
3.	KDU-ČSL
4.	KSČM
5.	ODS
6.	Strana zelených
7.	TOP 09
8.	Úsvit přímé demokracie (Tomia Okamury)
9.	Jiná strana / hnutí.....

3. Pokud jste členem nějaké politické strany, jak dlouho jste členem? *Uved'te počet let.*

.....

4. Pokud nejste členem žádné politické strany, k jaké politické straně máte nejbližší? *Vyberte jednu možnost.*

1.	ANO 2011
2.	ČSSD
3.	KDU-ČSL
4.	KSČM
5.	ODS
6.	Strana zelených

7. TOP 09
8. Úsvit přímé demokracie (Tomia Okamury)
9. Jiná

strana/hnutí.....

5. Jak dlouho pracujete pro Vaší/Vám blízkou stranou (ať již jako zaměstnanec, člen, nebo jako spolupracovník)? Uved'te počet let.

.....

6. V jakých oblastech jste pracoval/a před tím, než jste začal/a pracovat pro Vaší/Vám blízkou stranu nebo v jakých pracujete paralelně s tím, kdy pracujete pro tuto stranu? Vyberte z nabízených možností všechny, které se Vás týkají.

1. Akademická sféra
2. Ministerstvo
3. Jiná organizace ústřední státní správy než ministerstvo
4. Krajský (popř. okresní) úřad
5. Jiná organizace na krajské úrovni veřejné správy
6. Nestátní neziskový sektor
7. Komerční sektor
8. Zahraniční (popř. nadnárodní) organizace veřejné správy
9. Jiná oblast, prosíme, upřesněte:

.....

10. Nemám předchozí pracovní zkušenosti

7. Jakým tématům jste se ve své dosavadní práci pro Vaši/Vám blízkou stranu věnoval/a či věnujete? Vyberte z nabízených možností všechny, které se Vás týkají.

1. Regionální rozvoj
2. Životní prostředí
3. Vzdělávání / školství
4. Zdravotnictví, ochrana veřejného zdraví
5. Sociální politika, sociální péče, sociální zabezpečení
6. Finance (veřejné rozpočty, daně, poplatky a clo, finanční kontrola)
7. Doprava
8. Cestovní ruch
9. Územní plánování a stavební řád
10. Bezpečnost a krizové řízení
11. Živnosti a podnikání
12. Zemědělství, vodní hospodářství, správa lesů, myslivost a rybářství
13. Záležitosti Evropské unie
14. Vnitřní správa
15. Mezinárodní vztahy
16. Věda, výzkum a vývoj
17. Sport
18. Trh práce a zaměstnanost
19. Kultura
20. Soudy a státní zastupitelství, vězeňství, probace a mediace
21. Obrana, armáda
22. Bydlení
23. Průmysl a obchod
24. Energetika a suroviny
25. Elektronická komunikace a poštovní služby
26. Požární ochrana
27. Evidence obyvatel a cestovní doklady
28. Informační systémy veřejné správy a koordinační výkon veřejné správy
29. Jiná oblast, prosím upřesněte
-

8. Jaké slovo podle Vás nejlépe vystihuje Vaší roli ve vztahu k tvorbě expertizy ve Vaší/Vám blízké straně? Pod pojmem „expertiza“ máme na mysli expertizu v oblasti veřejných politik (policy). Vyberte jednu možnost.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Poradce 2. Analytik 3. Komunikátor 4. Koordinátor 5. Ředitel 6. Úředník 7. Manažer 8. Plánovač 9. Výzkumník 10. Jiné: Uveďte <p>.....</p>

9. Odhadněte, jaký podíl Vašeho pracovního času pro Vaší/Vám blízkou stranu Vám zaberou následující činnosti (v procentech). Vypište číselné hodnoty. Součet hodnot musí dát 100 %.

	%
1. Strategické činnosti (s více než ročním časovým horizontem):	
2. Taktické činnosti (s horizontem 6 – 12 měsíců):	
3. Operativní činnosti (s horizontem do 6 měsíců):	
4. Okamžité „hašení požárů“:	
5. Jiné činnosti:	
Celkem	100 %

10. Jak často se v souvislosti se svou prací pro Vaší/Vám blízkou stranu věnujete některé z následujících aktivit? Vyberte v každém řádku jednu možnost.

	Nikdy	Několikrát za rok	Několikrát za čtvrtletí	Několikrát za měsíc	Několikrát za týden	Den ně
1. Sběr dat a informací	1	2	3	4	5	6
2. Vědecký výzkum	1	2	3	4	5	6
3. Identifikace problémů	1	2	3	4	5	6
4. Identifikace možných řešení	1	2	3	4	5	6
5. Vyhodnocení možných řešení	1	2	3	4	5	6
6. Implementace veřejných politik a programů tj. přímý podíl na výkonu určité politiky (v rámci jakékoli organizace státní správy a samosprávy)	1	2	3	4	5	6
7. Konzultace nebo vyjednávání s politickým vedením ministerstev (tj. ministr a jeho kabinet).	1	2	3	4	5	6
8. Konzultace nebo vyjednávání s orgány ústřední státní správy (tj. veškerý nepolitický aparát ministerstev a ostatní orgány ústřední státní správy např. ČSSZ, školní inspekce apod.).	1	2	3	4	5	6
9. Konzultace nebo vyjednávání s volenými politiky na celostátní úrovni (prezident, poslanec, senátor)	1	2	3	4	5	6
10. Konzultace nebo vyjednávání s orgány územní samosprávy (kraje, obce)	1	2	3	4	5	6
11. Konzultace nebo vyjednávání s aparátem Vaší/Vám blízké strany	1	2	3	4	5	6
12. Konzultace nebo vyjednávání s dalšími zainteresovanými aktéry (např. zájmové skupiny apod.)	1	2	3	4	5	6
13. Konzultace s veřejností	1	2	3	4	5	6

11. Účastníte se v rámci výkonu své práce pro Vaší/Vám blízkou stranu jednání nějaké pracovní skupiny, oddělení či komise složené ze zástupců jiných stran, než Vaší/Vám blízké strany? (např. koaliční komise, komise složené ze zástupců všech parlamentních stran, politické vedení ministerstev které nespravuje Vaše/Vám blízká strana apod.)

Ano	1
Ne	2

12. Pokud se jednání zmíněných v předchozí otázce účastníte, můžete uvést jednu takovou skupinu, oddělení či komisi, kterou pokládáte za nejdůležitější?

.....

13. Absolvoval/a jste v posledních 5 letech vzdělávání zaměřené na následující oblasti? Pod pojmem "vzdělávání" máme na mysli školení, semináře, kurzy, stáže atd. bez ohledu na to, zda byly, nebo nebyly akreditovány. Nemáme na mysli klasické denní studium střední či vysoké školy. *Vyberte z nabízených možností všechny, které se Vás týkají.*

1. Strategické řízení a plánování
2. Metody analýzy a tvorby veřejných politik
3. Evaluace veřejných politik a programů
4. Komunikace s veřejností nebo zapojování veřejnosti, mediace, facilitace
5. Manažerské dovednosti (projektový management, řízení lidských zdrojů atd.)
6. Vůdcovství, leadership
7. Politiky Evropské unie
8. Práce s počítačem, zvládnutí nového software, práce se spisovou službou
9. Jiná aktivita. Prosím, uveďte jaká:

.....

10. Vzdělávání tohoto druhu jsem v posledních 5 letech neabsolvoval/a

14. Pokud jste nějakou formu výše zmíněného vzdělání absolvoval/a, jednalo se o vzdělávání vnitrostranické příp. obecně organizované Vaší/Vám blízkou stranou?

Ano	1
Ne	2

15. Jak často při své práci využíváte následující zdroje informací? Vyberte v každém řádku jednu možnost.

	Nikdy	Občas	Často	Velmi často
1. Domácí odbornou literaturu a vědecké časopisy	1	2	3	4
2. Zahraniční odbornou literaturu a vědecké časopisy	1	2	3	4
3. Technické a hodnotící zprávy, podkladové materiály	1	2	3	4
4. Strategické a koncepční dokumenty krajů	1	2	3	4
5. Strategické a koncepční dokumenty z celostátní či nadnárodní úrovně (např. vláda a ministerstva, EU apod.)	1	2	3	4
6. Konzultace s domácími odborníky	1	2	3	4
7. Konzultace se zahraničními odborníky	1	2	3	4
8. Konzultace s kolegy z organizací veřejné správy	1	2	3	4
9. Informace z masmédií (tisk, televize a rozhlas, internetové zpravodajství)	1	2	3	4
10. Data z rozpočtů, informace o výdajích a další finanční ukazatele	1	2	3	4
11. Profesionální poradenství	1	2	3	4
12. Osobní zkušenost	1	2	3	4
13. Informace od zástupců komerční sféry	1	2	3	4
14. Informace od neziskových organizací (servisní organizace, think-tanky apod.)	1	2	3	4
15. Materiály politických stran	1	2	3	4
16. Právní předpisy (zákony)	1	2	3	4
17. Směrnice, nařízení, vyhlášky a metodické pokyny	1	2	3	4

16. Jak důležité je podle Vás následující téma pro Vaší/Vám blízkou stranu? Vyberte v každém řádku jednu možnost.

	Velmi důležité	Spíše důležité	Spíše nedůležité	Zcela nedůležité
1. Důchodová reforma	1	2	3	4
2. Sociální politika obecně	1	2	3	4
3. Reforma vysokých škol	1	2	3	4
4. Vzdělávací politika obecně	1	2	3	4
5. Elektronizace státní správy (e-government)	1	2	3	4
6. Fungování veřejné správy obecně	1	2	3	4
7. Zachování bojeschopnosti armády	1	2	3	4
8. Obranná politika obecně	1	2	3	4

17. Jak důležité je podle Vás následující téma pro voliče Vaší/Vám blízké strany? Vyberte v každém řádku jednu možnost.

	Velmi důležité	Spíše důležité	Spíše nedůležité	Zcela nedůležité
1. Důchodová reforma	1	2	3	4
2. Sociální politika obecně	1	2	3	4
3. Reforma vysokých škol	1	2	3	4
4. Vzdělávací politika obecně	1	2	3	4
5. Elektronizace státní správy (e-government)	1	2	3	4
6. Fungování veřejné správy obecně	1	2	3	4
7. Zachování bojeschopnosti armády	1	2	3	4
8. Obranná politika obecně	1	2	3	4

SOCIODEMOGRAFICKÉ ÚDAJE + ÚDAJE O VZDĚLÁNÍ

Ve kterém roce jste se narodil/a?

--	--	--	--

Jaké je Vaše pohlaví?

Muž	1
Žena	2

Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

1. základní2. vyučení bez maturity, střední škola bez maturity3. vyučení s maturitou4. středoškolské s maturitou - střední odborná škola5. středoškolské s maturitou - gymnázium6. středoškolské s maturitou - lyceum7. vyšší odborné8. vysokoškolské bakalářské9. vysokoškolské magisterské10. vysokoškolské doktorské

Pokud je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání vysokoškolské, můžete uvést jakou vysokou školu příp. jaké vysoké školy jste absolvoval?

.....

.....

Jaký byl obor studia v němž jste dosáhl/a nejvyššího ukončeného vzdělání? Vyberte jednu možnost. Pokud jste nejvyššího ukončeného vzdělání dosáhl/a na více školách (např. tituly Mgr. ze dvou různých vysokých škol), vyberte z nabízených možností všechny, které se Vás týkají.

1. Matematické obory
2. Geologické obory
3. Geografické obory
4. Chemické obory
5. Biologické obory
6. Ekologie a ochrana životního prostředí
7. Fyzikální obory
8. Informatika a infromatické obory
9. Strojírenství, hutnictví
10. Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika
11. Potravinářství
12. Architektura
13. Stavebnictví, geodézie a kartografie
14. Doprava a spoje
15. Interdisciplinární obory
16. Zemědělství a lesnictví
17. Lékařství, medicína
18. Farmaceutické vědy
19. Zdravotnictví
20. Filozofie, teologie
21. Ekonomie, finance, bankovníctví a účetnictví
22. Hospodářská politika a správa
23. Ekonomika a management, Business Administration
24. Regionální rozvoj
25. Gastronomie, hotelnictví a turismus
26. Politologie
27. Sociologie
28. Mezinárodní vztahy a diplomacie
29. Sociální práce, sociální péče
30. Veřejná a sociální politika
31. Právo a právní vědy
32. Veřejná správa
33. Historie
34. Žurnalistika a mediální studia
35. Jazyky a filologické obory
36. Tělesná kultura, tělovýchova a sport
37. Pedagogika, učitelství
38. Psychologie
39. Teorie a dějiny umění
40. Vojenství
41. Jiný obor, uveďte který.....

Příloha č.3: Informovaný souhlas

INFORMOVANÝ SOUHLAS

k nakládání s informacemi získanými

za účelem realizace odborných výzkumných záměrů

Já, níže podepsaný dávám tímto **souhlas k záznamu a zpracování rozhovoru**, pořízeného se mnou za účelem realizace odborných výzkumných záměrů PhDr. Martina Poláška, PhD. (FF UK), PhDr. Viléma Novotného, PhD. (ISS FSV UK) a doc. Michela Perottina (IPS FSV UK) a na ně navázaných odborných výzkumných záměrů studentů FF UK a FSV UK. Prohlašuji tímto též, že jsem byl informován o způsobu, jakým bude s poskytnutými informacemi naloženo, a trvám na dodržení následujících podmínek:

1. Získané informace budou využity pouze pro potřeby realizace odborných výzkumných záměrů, resp. pro potřeby publikace jejich výstupů (odborné publikační výstupy dle metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací RVVI a studentské závěrečné práce dle vymezení zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v platném znění). V případě jakéhokoli dalšího využití bude nutný můj zvláštní souhlas.
2. Rozhovor se mnou provádějí a informace zpracovávají pouze výše zmínění akademici sami, nebo jimi přímo pověřené osoby z FF UK a FSV UK.
3. Získané informace nebudou v žádné formě poskytnuty třetí straně mimo případ uvedený v bodě 1 (tj. mimo jejich využití v rámci odborných publikačních výstupů a studentských závěrečných prací).
4. Získané informace budou v publikačním výstupu v maximální míře anonymizovány. Pokud anonymizace nebude z jakéhokoli důvodu možná, budu na tuto skutečnost upozorněn a budu moci vznést námitku vůči uvedení informací. Námitce musí být vyhověno tak, abych s výslednou podobou využití informace souhlasil.
5. Nahrávky a přepisy nahrávek mi budou v případě zájmu zpřístupněny.
6. Bezprostřední kontaktní osobou je pro mě tazatel, který se mnou rozhovor vede:
Lukáš Brožek, brozekl@email.cz, +420 732 626 742
7. Kontaktní osobou pro koordinaci tazatelů jako celku je PhDr. Vilém Novotný, PhD. (vilem.novotny@fsv.cuni.cz).

.....
Místo a datum

.....
Podpis respondenta